

תירגול מיומנויות, כישורי חשיבה, והבעה לתלמידי כתות ג'

תודתנו נתונה למשתלמות
כתות ג'-ו פסג"ה אשקלון - תשס"ט
אשר סייעו בהפקת חוברת זו.
מדריכות חינוך לשוני: ניקול ויזמן - אלקבץ וצילה דפס

עמודים	שם הטקסט	סוגה
5-9	• אחד בפה ואחד בלב	טקסטים מעולם השיח הספרותי
10-14	• בת העורב והשועל	
15-18	• הפרס	
19-23	• שועל וחתול	
24-30	• הצרצר והנמלים	
31-35	• העץ הבוכה	
36-40	• גורי	
41-47	• הצבי והחילזון	
48-53	• הפנינה	
54-57	• הסימנים	
58-64	• שני אחים	
65-67	• הוא לא חברותי	
68-70	• חברים	
71-74	• חברים טובים	
75-77	• מי ישחק?	
78-81	• שתיל החברות	
82-86	• ידידות שנפסקה	
87-89	• חוני המעגל	
90-94	• שני חברים	

מגוון שירים ומשימות עבודה בעקבות היוצרת שלומית כהן אסיף 95-121	יוצר ויצירותיו שלומית כהן- אסיף
123-126 127-129 130-132 133-135 136-139 140-142 143-144 145-151 152-155 156-158 159-163 164-167	* הולכים על ארץ נקייה *מי יציל את חיות הבר *גן החיות התנכי *נסיעה ברכבת *סוגים רבים של ציפורים במעגן מיכאל *תולעי משי *פילים שיכורים *מערת הפילים *דויד בן- גוריון *מן הזחל אל הפרפר *צבי- הים *טביעות אצבע טקסטים עיוניים

טקסטים מעולם השיח הספרותי

(בעקבות משל איזופוס)

- פעם אחת ברח שועל מפני ציידים שרדפו אחריו. רץ המסכן כל עוד נפשו בו לחפש לו מקום מפלט. והנה ראה בשדה איכר קוצר את תבואתו.
- חוסה עלי – התחנן לפניו – תן לי מחסה מפני הציידים הרודפים אחרי!
- טוב! – אמר האיכר – הסתתר בין אלומות השדה. הנה סמוך ובטוח שלא אסגיר אותך לידי הציידים מבקשי נפשך!
- אכן איש רחום אתה! ישלם ה' פעלך!
- אך הסתתר השועל והציידים הגיעו ושאלו:
- האם ראית כאן שועל עובר?
- לא ראיתי – אמר האיכר. אולם שעה שדבר עם הציידים אותת להם בתנועות ידיו לעבר האלומות ורמז להם שהשועל מסתתר ביניהן.
- כעת אבדתי! – חשב השועל כשראה את רמזיו של האיכר, אך למזלו הרב לא הבינו הציידים את כוונת האיכר. הם סברו שהאיש משטה בהם והמשיכו בדרכם.
- כשראה השועל שהסכנה חלפה. התחמק מערמת האלומות והחל להימלט על נפשו. הבחין בו האיכר, גלגל עיניו בצדקנות וקרא אחריו:
- כפוי טובה שכמותך! לאחר שהצלת את חייך אתה בורח מבלי להודות לי!!
- התאכזבתי ממך! – ענה לו השועל – האם עלי להיות אסיר תודה לך על אשר העמדת פני מציל ולמעשה רצית להסגיר אותי לידי מבקשי נפשי? פיד ולבד אינם שווים ומסכן אתה יותר מאויב גלוי.

ענו על השאלות הבאות:

1. מה ביקש השועל מהאיכר?

2. האיכר מציע את עזרתו לשועל. העתיקו את המשפט המתאים מן הסיפור!

3. "אכן איש רחום אתה!"

על מי נאמר משפט זה? _____

4. "כעת אבדתי!" אמר השועל.

מה גרם לשועל לחשוב שהציידים יתפסו אותו?

5. כיצד, לדעתכם, הרגיש השועל לאחר שהבין שהאיכר מנסה להסגיר אותו?

6. הסבירו את פרוש הביטוי : "פיו וליבו אינם שווים".

7. מה ההבדל בין אדם "פיו וליבו אינם שווים" לבין אדם שהוא "אויב גלוי"?

8. השועל מביע אכזבה על מעשי האיכר. העתיקו את המשפט המתאים מן הסיפור!

9. חברו כותרת אחרת לסיפור – נמקו את בחירתכם!

10. למי לדעתכם מיועד המשל "אחד בפה ואחד בלב"? נמקו את תשובתכם.

11. איזה מבין הביטויים הבאים מתאים למשל שקראתם:

- א. פיו וליבו אינם שווים.
- ב. תפסת מרובה, לא תפסת.
- ג. סוף מעשה במחשבה תחילה.

12. הסבירו את בחירתכם.

13. כתבו מספרים על פי רצף האירועים בסיפור.

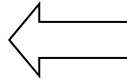
- _____ השועל ראה שהסכנה חלפה ויצא מערמת האלומות.
- _____ השועל ברח מפני הציידים.
- _____ האיכר אותת לציידים בתנועות ידיו לעבר האלומות.
- _____ השועל טען שהאיכר העמיד פני מציל.
- _____ השועל האמין לכוונתו ה"טובה" של האיכר.
- _____ האיכר כעס על השועל משום שלא הודה לו.

14. השלימו את התרשים שלפניכם.

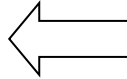
תוצאה

השועל חשב שהציידים
עומדים לתפוס אותו.

סיבה

הציידים לא הבינו את
רמזיו של האיכר.

15. כיצד, לדעתכם, הרגיש האיכר לאחר דבריו (דברי התוכחה) של השועל? נמקו!

16. כתבו שני כללי התנהגות שלמדתם ממשל זה:

1.

2.

17. השועל חזר לביתו וסיפר לאביו את המקרה שקרה לו עם הציידים והאיכר.
כתבו את סיפורו של השועל אל אביו.

האיכר החליט לכתוב לשועל מכתב התנצלות.

כתבו **מכתב** ובו האיכר מביע את התנצלותו לשועל.

מה שוב
עשית, בני?

אבא, נחש
מה קרה לי
היום?

בת-העורב והשועל

(בעקבות משלי קרילוב)

בת-העורב מצאה חתיכת גבינה. התישבה על צמרת של עץ גבוה, אמרה :
- אשב לי כאן בבטחה, איש לא יגזל ממני את הארוחה.
לרע מזלה עבר על-גדה שועל רעב והריח את ריחה המגרה של הגבינה. אט אט, על קצות רגליו,
התקרב אל בת-העורב, נשא אליה את עיניו, כשפש בנחת בזנב ובקול מתוק כדבש לחש :
- יפת-חן את, חמדתי ! מה מבריקות עיניך ונוצותיך ! מה מקסים צווארך והדור זנבך !
בת-העורב שתוק שתקה. השועל לא אמר נואש והמשיך להשתפך :
- מספרים בשבחד גם שאה מיטיבה לשיר. שקולך נפלא כקול הזמיר !
בת-העורב התאפקה, לא ענתה, אך השועל לא הרפה ממנה והמשיך להתחנף :
- הזמרת הננהדרת, חמדת נפשי, אל תתבישי ! השמיעני את קולך, בת-העורב, כי קולך ערב.
המחמאות ודברי הנעם של השועל סחררו את חושיה של בת-העורב, הם נסכו בה הרגשת אשר
ובטחון עצמי, גרמו לה נחת-רוח וענגו אותה.
- הו- חשבה – מה חביב ונחמד השועל, לא אשיב את פניו ריקם, קודם אשיר ואחר-כך אוכל,
וכך עשתה.
אך היא רק פתחה את מקורה, והגבינה, לדאבון לבה, מפיה נשרה.
- קרע, קרע ! – צרחה בקול נורא. לזאת חכה השועל.
- הו, טפשה – שמח, חטף הגבינה וברח.
נעצבה בת-העורב אל לבה :
- רציתי לאכל, ולא אכלתי, רציתי לשיר, ולא שרתי, חבל, חבל !
בכל אשם השועל.

ענו על השאלות הבאות :

1. מה מצאה בת העורב מול שער הגינה ?

2. מה גרם לבת העורב לשיר ?

3. מדוע השועל רצה, ש" בת העורב " תשיר ?

4. כתבו מה דעתכם על התנהגותו של השועל ?

5. כתבו מול כל משפט נכון או לא נכון

המשפט	נכון / לא נכון
א. בת העורב ישבה על ענף.	
ב. השועל העליב את בת העורב.	
ג. בת העורב האמינה לדברי השועל.	
ד. כשבת העורב החלה לשיר הגבינה נפלה הישר לפיו של החתול.	
ה. השועל המתין שבת העורב תסיים את שירתה	

6. במשל כתוב : " השועל לא אמר נואש והמשןד להשתפך".

מה פירוש הביטוי " לא אמר נואש" : (הקיפו את התשובה הנכונה)

א. לא התייאש ב. לא נענש ג. הרים ידיים – נמאס לו.

7. "הַמְחַמָּאוֹת וְדִבְרֵי הַנֶּעֱם שֶׁל הַשּׁוּעַל סִחְרוּ אֶת חוֹשֵׁיָהּ שֶׁל בֵּת-הָעוֹרֵב".
פירוש הביטוי "סחרו את חושיה" : (הקיפו את התשובה הנכונה)

א. גרמו לה לסחרחרות.

ב. בלבלו אותה

ג. גרמו לה לצחוק

8. מה פירוש ביטוי : " לא אָשִׁיב אֶת פָּנָיו רִיקָם " ? (הקיפו את התשובה הנכונה)

א. לא אענה לו תשובה.

ב. אתעלם ממנו.

ג. לא אגרום לו לעזוב את המקום בעודו עצוב.

9. במשל מייחסים לשועל ולבת העורב תכונות של בני-אדם. (זוהי האנשה).

השלימו בטבלה את התכונות המתאימות (היעזרו במאגר התכונות)

תכונות בת-העורב	תכונות השועל

מאגר תכונות :

טיפשות , חוכמה , ערמומיות, קלות דעת, צביעות, חנפנות, נאמנות , עקשנות, יושר , רמאות , נדיבות , פיקחות ...

[הוסיפו תכונות משלכם]

10. לפניכם שני ביטויים מוכרים . כתבו מתחת לכל ביטוי למי הוא מתאים ,

לשועל או לבת העורב.

"הוליך שולל" = הטעה, הבטיח הבטחות שווא.

מתאים ל : _____.

"נפל בפח" = נכשל, האמין להבטחות שווא.

מתאים ל: _____.

11. בשורה 12 כתוב: "הזמרת הנהדרת", למי מתכוונים? _____.

12. השועל ידוע כערמומי ומחבל תחבולות, לא פלא שהביטוי: "ערמומי כשועל" נקשר לשמו.

במה התבטאה ערמומיותו של השועל במשל זה?

13. חשבו והציעו לשועל כיצד היה יכול לזכות, בדרך הגונה, במעט מהגבינה של בת העורב.

14. כתבו, כיצד לדעתכם, הרגישה בת העורב, כשהשועל ברח עם חתיכת הגבינה שלה?

15. איזה מבין הפתגמים הבאים מתאים כדעתכם כמשל?

א. "אם אין אני לי – מי לי".

ב. "איזהו גיבור הכובש את יצרו".

16. נמקו את בחירתכם.

17. כתבו כותרת אחרת למשל , נמקו את בחירתכם !

18. העורב חזר עצוב לביתו , כתבו מה סיפר העורב לבני ביתו .

הפרס (בעקבות טולסטוי)

איכר עני מצא בדרךכו לשדה אבן יקרת-ערך נדירה.

- אביא אותה למלך – החליט וכן עשה.

אך כאשר הגיע לשערי הארמון נחל מפח-נפש ואכזבה, שכן לא נתן לו התר להתקבל אצל המלך.

אחד המשרתים שאל אותו :

- "איזה ענין חשוב יש לך אל המלך?"
- האיכר לא הסתיר מפניו דבר וגלה לו את מטרת בקורו.
- "טוב" – אמר המשרת – "אודיע למלך על דבר ביקורך, אך עליך למסור לי חצי מכל מה שיתנו לך המלך. אם לא תבטיח לא אניח לך לבקר אצלו".
- "אני מבטיח" – ענה האיכר.
- האבן מצאה חן בעיני המלך.
- "איזה פרס להעניק לך?" – שאל את האיכר.
- "צוה להלקות אותי חמישים מלקות. אין אני חפץ בפרס אחר. אני ומשרתי באנו לידי הסכם להתחלק בפרס חצי-חצי, מכאן, עשרים וחמש מלקות לי וגם למשרת עשרים וחמש".
- המלך שמע את תשובת האיכר בבדיחות-הדעת וצחק.
- הוא צוה להעניק לאיכר פרס כספי גדול ולגרש מעל פניו את המשרת.

ענו על השאלות הבאות:

1. מה מצא האיכר בדרכו?

2. מה הבטיח האיכר למשרת?

3. מדוע החליט המלך לתת לאיכר פרס כספי גדול?

4. כיצד נהג המלך במשרת לאחר שהאיכר סיפר לו על ההסכם בניהם?

5. סדרו את האירועים עפ"י הרצף הנכון שהם מופיעים בסיפור.

☐ האיכר קיבל פרס מהמלך.

☐ האיכר מצא אבן יקרה.

☐ האבן מצאה חן בעיני המלך.

☐ האיכר והמשרת ערכו בניהם הסכם.

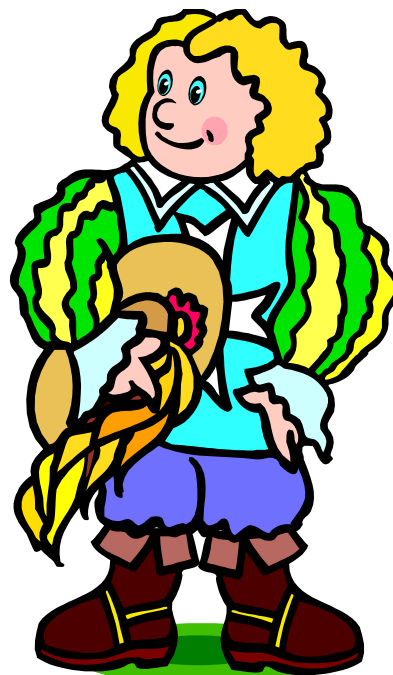
6. כתבו נכון / לא נכון

- המלך לא אהב את האבן _____
- האיכר והמשרת התחלקו במתנת המלך _____
- המלך פיטר את המשרת _____
- האיכר היה איש עשיר. _____

7. חברו כותרת חדשה לסיפור, נמקו את בחירתכם.

8. למי מתכוונים?

- שורה 8 – במילה "לי" _____
- שורה 9 – במילה "לך" _____
- שורה 9 – במילה "אצלו" _____

כתבו מכתב למלך ובו תאפיינו את דמותו של האיכר.

שועל וחתול

(האחים גרים, עבד חיים נחמן ביאליק)

החתול הלך ביער ופגע בשועל. ידע החתול, כי השועל חכם ונבון, נכבד ונשוא פנים, דבר אליו רכות ואמר :

”לאדוני השועל שלום ! מה שלום כבודו, ומה מעשהו, ומאין גביא לחמו בשנת בצורת כזאת?”
נתן בו השועל את עיניו בגאון ובזו, הבטיט בו מכף רגלו ועד קדקדו עד בוש, כמהרהר בדבר, אם ראוי אותו חתול לתשובה, אם לא.

אחרי כן קרא: "אי לך, מלחך פנכה, פתי מנמר, קבצן ורודף עכברים! איכה מלאך לבך לשאול בשלומי? מה תורה למדת? מה חכמה קנית?"

"דבר חכמה אחד ידעתי, ענה החתול בצניעות. "ומה היא?" שאל השועל בגאון.

"כלבים כי גבואו לרדפני, אני יכול למהר ולטפס על העץ ולהימלט ממנות."

"הזאת חכמתך ובינתך לעיני הכלבים?" אמר השועל, "אני שליט בשבעים חכמה ואוצרי מלא תחבולות ומזמות שונות. צר לי עליך! בוא אתי ואלמדך בינה, איך תמלט את נפשך מכלבים."

עודם מדברים, וצייד וארבעת כלביו באים, קפץ החתול ועלה קל מהרה על ראש העץ, התחבא בתוך הענפים, התכסה בעלים.

"פתח נא אוצרך הטוב, אוצר החכמות, אדוני השועל!" קרא החתול אל השועל מראש העץ. אולם הכלבים כבר תפסו את השועל והחזיקו בו ולא הרפו ממנו.

"אי, אדוני השועל!" קרא החתול, "איה אפוא שבעים חכמותיך והמון תחבולותיך. גבואו ויושיעוך ביום צרה! לו ידעת לטפס על העץ כמוני, והיתה לך נפשך לשלל ולאוצר."

ענו על השאלות הבאות:

1. מי הן הדמויות המשתתפות בסיפור?

2. תארו את תכונותיהן של הדמויות כפי שמתוארות בטקסט?

החתול:

3. החתול והשועל התווכחו בניהם על: (הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה).

- א. מי מהם חזק יותר.
- ב. מי מהם חכם יותר.
- ג. מי מהם ערמומי יותר.

4. סדרו את משפטים הבאים לפי רצף התרחשותם בסיפור:

- () השועל והחתול התווכחו ביניהם מי מהם חכם יותר.
- () החתול מיהר וטיפס על עץ גבוה.
- () כלבי ציד גדולים התקרבו אל החתול והשועל.
- () השועל נתפס על ידי כלבי הציד.
- () השועל חשב על תחבולה מתאימה.

5. בשורה 12: השועל פונה אל החתול ואומר: "בוא אתי ואֶלְמַדְךָ בִּינָה, אֵיךְ

תְּמַלֵּט אֶת נַפְשְׁךָ מִכָּלְבִּים." "יֵירוּשָׁה מִיֵּלְדָה בִּינָה" היא:

(הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה).

א. ערמומיות.

ב. חוכמה.

ג. עזרה.

ד. טיפשות.

6. מהו הלקח שניתן ללמוד מן הסיפור?

7. חברו כותרת אחרת לטקסט ונמקו את בחירתכם.

8. במשפט האחרון בסיפור החתול אומר לשועל:

”אֵיָה אָפּוּא שְׁבָעִים חֲכָמוֹתֶיךָ
וְהָמוֹן תַּחְבּוּלוֹתֶיךָ. יָבוֹאוּ וְיוֹשִׁיעוּךָ בַּיּוֹם צָרָה ! לֹא יִדְעוּתָ לְטַפֵּס עַל הָעֵץ כְּמוֹנִי,
וְהֵייתָ לָךְ נַפְשֶׁךָ לְשָׁלָל וּלְאַוָּצָר.” מה ניתן ללמוד ממשפט זה?

9. מהי הצעתו של השועל לחתול? העתיקו את המשפט המתאים מתוך הטקסט.

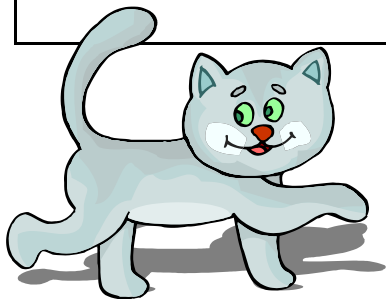
10. מה דעתכם על יחסו של השועל לחתול? נמקו את תשובתכם.

11. מהי מטרת הטקסט?

12. אילו הייתם במקומו של החתול, כיצד הייתם נוהגים? הסבירו.

13. מצאו את המילים הנרדפות למילים הבאות מתוך הכתוב בטקסט:

המילה	המילה הנרדפת כפי שכתובה בטקסט
לברוח	
מזימות	
משוחחים	
חכם	
עָמִי	
שחצנות	
ענווה	

14. סמנו בסיפור : 3 פעלים – בצבע אדום.

3 תארים- בצבע כחול.

3 שמות עצם- בצבע צהוב.

15. לפניכם משפטים, הוסיפו למשפטים את סימני הפיסוק המתאימים.

(נקודה, פסיק, סימן שאלה, נקודתיים ומירכאות).

א. החתול והשועל יצאו למסע ארוך בדרכם התווכחו ביניהם מי מהם מצליח וערמומי יותר

ב. אמר השועל אני מוצלח יותר ממך יש לי מאה תחבולות שונות איך אתה יכול להתחרות איתי

ג. ענה לו החתול לי יש רק תחבולה אחת אבל היא שווה יותר מכל המאה תחבולות שלך

ד. עוד הם מדברים ועשרה כלבי ציד גדולים מתקרבים אליהם החתול השתמש בתחבולה האחת שיש לו- הוא טיפס על העץ הקרוב וניצל

ה. השועל היסס לרגע ועד שבחר בתחבולה המתאימה מכל המאה – הגיעו אליו הכלבים ותפסו אותו

16. מצאו בטקסט 3 משפטי **חיווי**, ו3 משפטי **שאלה** והעתיקו אותם.

3 משפטי חיווי:

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____

3 משפטי שאלה:

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____

הצרצר והנמלים

(מעובד סימנים בדרך 1)

חלק א:

הצרצר אהב מאוד לנגן ולשיר.

הוא נגן, שר ובילה כל הקיץ. הוא הקה שמת, והזמין המון ידידים שבאו להנות מהמוסיקה שלו ומהשמחה שלו. לנמלים לא הקה זמן לבלות. הן עמלו כל הקיץ.

הנמלים אספו גרעינים ואגרו אותם בקינים שלהן לימי החורף.

בְּכָל פַּעַם שֶׁהַצָּרָר הִזְמִין אוֹתוֹן לְבָלוֹת אֹתוֹ, הָיוּ עָנוּ לוֹ: "אֵין לָנוּ זָמָן. אֲנַחְנוּ חַיְבוֹת לְהַסְפִּיק לְמַלֵּא אֶת הַמַּחְסָנִים שֶׁלָּנוּ עַד הַחֹרֶף. כִּדָּאִי שָׁגַם אֶתְּהָ תַעֲשֶׂה כְמוֹנוּ."

אָבֵל הַצָּרָר הִמְשִׁיד לָנֶגֶן וְלָשִׁיר. וְאֵף הַפָּצִיר בְּנִמְלִים לְבֹא וּלְבָלוֹת אֹתוֹ. הַחֹרֶף הִגִּיעַ. שָׁלַג כָּבֵד כִּיסָה אֶת הָאָרֶץ, הָיָה קָר מְאֹד, וְעַל הָעֵצִים וּבִשְׂדוֹת לֹא צִמְחוּ פְּרוֹת. הַצָּרָר לֹא מָצָא אֲכָל בְּשׁוּם מְקוֹם. הוּא הָיָה רָעֵב וְחָלָשׁ, וְאַפִּילוֹ לֹא הָיָה לוֹ כֹחַ לָנֶגֶן וְלָשִׁיר. הוּא הִחְלִיט לְבַקֵּשׁ עֲזָרָה מִן הַנִּמְלִים הַשְּׂכֵנֹת שָׁלוֹ.

חלק ב :

הִלֵּךְ הַצָּרָר הָרָעֵב מְקוֹן אֶל קוֹן וּבִקֵּשׁ מִזוֹן.
"לֹא תִקְבַּל דְּבָר", אָמְרוּ לוֹ הַנִּמְלִים, "כָּל הַקִּיץ אֶתְּהָ שָׂרַתְּ וְנִגְיַנְתְּ, וְאַנַּחְנוּ עֹבְדֵינוּ קָשָׁה וְאַסְפְּנוּ מִזוֹן. אֶתְּהָ לֹא הִקְשַׁבְתָּ לָנוּ וְלֹא אָסַפְתָּ מִזוֹן לַחֹרֶף, וְלָכוֹ עַכְשָׁיו אֵין לָךְ מַה לֶּאֱכֹל."
הַצָּרָר הָיָה עֵיף וּמִיּוֹאֵשׁ. "זֶהוּ", אָמַר לְעַצְמוֹ בְּקוֹל חֲלָשׁ, "אֲנִי אֲמוֹת בְּקוֹר וּבָרָעֵב."
" אֶתְּהָ לֹא תִמּוֹת", שָׁמַע פְּתָאוּס קוֹל לִידוֹ.
הוּא נִבְהַל, כִּי חָשַׁב שֶׁהוּא לֵבֵד. נִמְלָה קִטְנָה עֲמִדָּה לִידוֹ וְסִמְנָה לוֹ לְבֹא אַחֲרֶיהָ. הִיא הוֹבִילָה אוֹתוֹ לְקוֹן שְׁלָה.

הקן הִיָּה חֲמִים וְנָעִים, וְהָיוּ בּוֹ הַרְבֵּה נְמָלִים. "תִּרְאוּ אֶת מִי הִבֵּאתִי!" קָרָא הַנְּמָלָה הַקֹּטָנָה.

הַמּוֹן נְמָלִים יָצְאוּ מֵהַחֲדָרִים שֶׁל הַקֵּן, הִסְתַּכְּלוּ בַּצָּרָר הָעֵיף וְהִתְלַחְּשׁוּ:

"מָה הוּא עוֹשֶׂה פֹּה? לָמָּה הִיא הִבִּיָּאָה אוֹתוֹ?"

"אוֹלֵי אֲנַחְנוּ נִתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל וְהוּא יִשִּׁיר וַיִּנְגֵּן לָנוּ?" שָׁאַלָה הַנְּמָלָה הַקֹּטָנָה,

"כִּכָּה נִהְיָה כִּלְנוּ גַם שְׂבָעִים וְגַם שְׂמֵחִים."

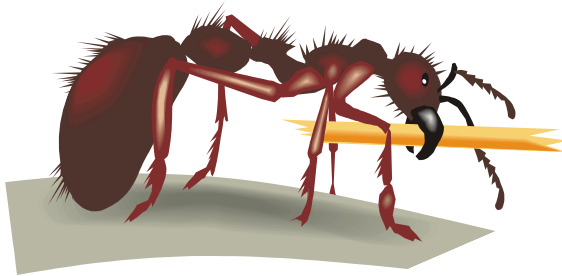
לָרַגַּע הָיָה שֶׁקֵּט בִּקְוֹ. כֻּלָּם שָׁתְקוּ. אַחֵר כֵּךְ הִחֲלוּ הַנְּמָלִים לְמַחֵא כַּפִּים.

"רַעִיוֹן מְצִין! רַעִיוֹן מְצִין!" צָעֲקוּ כֻּלָּם.

הַשְׂמֵחָה הִיָּתָה גְּדוֹלָה. הַנְּמָלִים הִגִּישׁוּ אֶת הַמַּאֲכָלִים הַטְּעִימִים בְּיוֹתֵר,

וְהַצָּרָר נָגַן אֶת הַמִּנְגִּינוֹת הַמְּתוֹקוֹת בְּיוֹתֵר, וְכֻלָּם אָכְלוּ וְשָׂתוּ, רָקְדוּ וְשָׂרוּ

כָּל הַלַּיְלָה.

קְרָאוּ אֶת הַחֶלֶק רִאשׁוֹן שֶׁל הַסִּיפּוּר וְעֲנוּ עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת:

1. לְמִי הַכוּוֹנָה בַּמִּילָה "הוּא" בַּשּׁוּרָה ה-2 שֶׁל חֶלֶק א'

2. לְמִי הַכוּוֹנָה בַּמִּילָה "אוֹתָנוּ" בַּשּׁוּרָה ה-6 שֶׁל חֶלֶק א'

3. הַמִּילָה "עֲמָלוּ" פְּרוּשָׁה: ?

א. מְלָאוּ

ב. סִחְבוּ

ג. עֲבָדוּ

ד. דָּאָגוּ

4. הַמִּילָה "אֲגִירוּ" פְּרוּשָׁה:

א. אָכְלוּ

ב. הסתירו

ג. הכניסו

ד. צברו

5. מה פרוש המילה "הפציר" ?

א. בקש מאוד

ב. קרא

ג. רצה

ד. פצח בשיר

6. בסיפור כתוב "אבל הצרצר המשיך לנגן ולשיר"

במקום המילה אבל אפשר לכתוב :

א. אך

ב. כאשר

ג. כי

ד. גם

7. בסיפור כתוב : "ואף הצרצר בנמלים לבוא ולבלות אתו."

במקום המילה "אף" אפשר לכתוב :

א. כי

ב. גם

ג. אבל

ד. כאשר

המשל הוא סיפור קצר, שבא לחנך וללמד לקח או מוסר השכל.
המשתתפים במשל הם בעלי חיים ש"מתחפשים" לתכונות, להתנהגות
ולמצבים מן החיים של בני האדם.

8. העתיקו את הפעלים המתארים את מה עשה הצרצר בקיץ.

9. העתיקו את הפעלים המתארים את מה עשו הנמלים בקיץ.

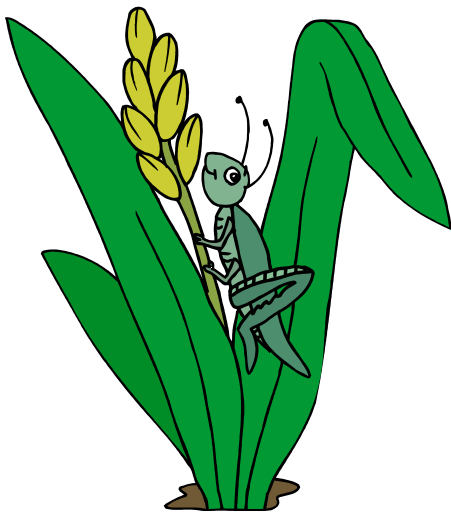
10. הצרצר היה רעב כי: (אפשר לסמן יותר מתשובה אחת)

א. הצרצר לא התכוון לחורף

ב. הוא התבטל ולא חפש אוכל

ג. היה חורף ולא ניתן היה למצוא אוכל בשום מקום.

ד. הוא ישן

10. הצרצר והנמלה – שני יצורים אלה שונים זה מזה באפים, בתכונותיהם ובהתנהגותם. שפצו בטבלה את תכונות האפי המתאימות לצרצר ולנמלים (לא חייבים לשבץ הכל). העזרו במחסן המילים והתאימו את התואר לפי גוף ומספר (זכר - נקבה, יחיד-רבים):

תכונות הנמלים	תכונות הצרצר

מחסן מילים: עוזר, חביב, חכם, חברותי, שמח, רציני, עצלן, רואה את הנולד נדיב, דאגן, חרוץ, הגיוני, רואה את הנולד, מעשי,

12. כתבו המשך לחלק א' של הסיפור. מה יקרה עכשיו לצרצר?
האם יעזרו הנמלים לצרצר?

קראו את חלק ב של הסיפור וענו על השאלות הבאות:

13. מהי בקשתו של הצרצר מן הנמלים?

13. מדוע היה הצרצר מיואש?

14. מה הייתה ההצעה של הנמלה הקטנה?

במשל כתוב : "המון נמלים יצאו מהחדרים של הקן, הסתכלו בצרצר העיף והתלחשו:
"מה הוא עושה פה? למה היא הביאה אותו?"

מדברי הנמלים ניתן להבין שהן :

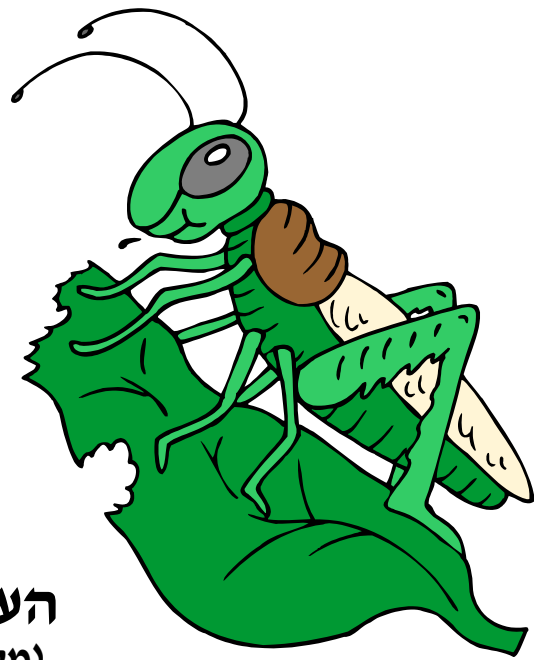
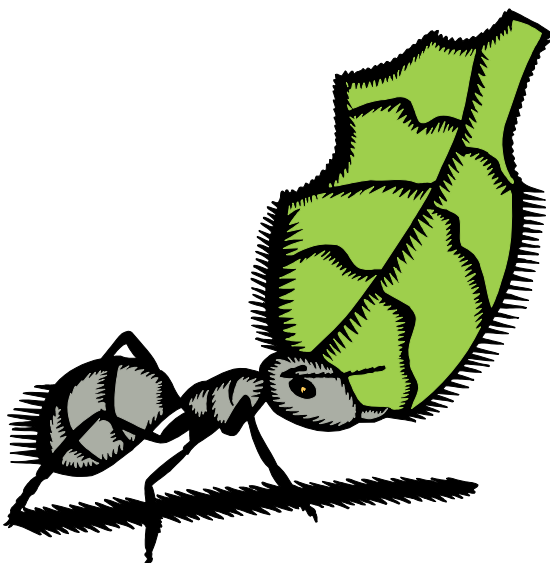
א. שמחו לארח את הצרצר

ב. לא שמחו לארח את הצרצר

15. מה דעתכם על הפתרון שהציעה הנמלה הקטנה.

16. מה לפי דעתכם מלמד הסיפור?

17. כיצד מתקשר לסיפור הפתגם : "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחקם".

העץ הבוכה (מקור לא ידוע)

השמעתם ילדים, מימיכם עץ בוכה?

אני שמעתי. הסכיתו ואספר לכם את סיפור העץ הבוכה. לסבי הייתה גינה מטופחת, ובפינת החצר על שפת הגדר, צמח עץ תות יפה וירוק, עץ עתיק-יומין, שזכור לי עוד מימי ילדותי. אהבנו את העץ- לשחק בין ענפיו, להסתתר בצילו, ולאכול את פירותיו המתוקים. והנה, בוקר אחד הגיעו פועלים, ובידיהם גרזנים, מסורים ומזמרות.

"באנו לגדוע את העץ",

אמרו מייד, ללא היסוס ובלי הקדמות, "אנו רוצים להרחיב את הכביש והעץ מפריע". סבא יצא בריצה מהבית והתחיל להתווכח עם הפועלים, וכל הילדים ניצבו סביב העץ כחומת מגן, ולא נתנו להם להתקרב אליו. הפועלים עזבו בהבטיחם שלמחרת ישובו בלווית תגבורת כדי לבדוק את העץ. באותו הלילה, כשכולם כבר

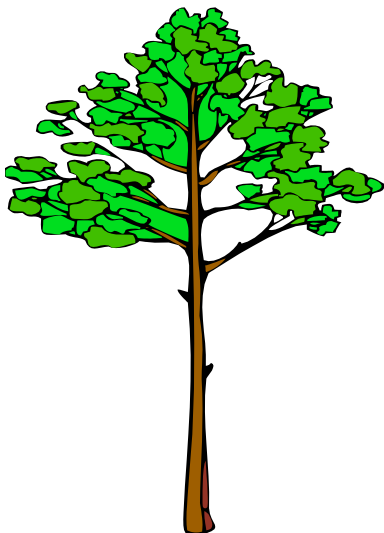
ישנו, לא הצלחתי להירדם. שמעתי קול בכיר עמוק, בכי של רשרוש עלים וענפים. הלכתי אחרי הקול והגעתי לעץ. התות העתיק שעמד בפינת החצר, על שפת הגדר. עמדתי לידו, ליטפתי את גזעו והבטחתי לו: "אילני היקר, לעולם לא ניתן לגדוע אותך. אנא, אל תבכה..."

משלחת שכנים, ובראשם סבא, מהרו השכם בבוקר אל בית העירייה כדי לבטל את רוע הגזירה, והילדים נותרו כדי להגן על העץ, כפי שהבטחתי. כעבור שעות אחדות הגיע שליח מטעם "החברה להגנת הטבע" ועמו נציג "רשות הגנים" והם סייעו לנו בביטול הגזירה.

העץ ניצל! בלילה ההוא נרדמתי וחיוך על שפתי ולא לפני שנפרדתי בברכת "לילה טוב" מעץ התות שאהבתי. ואני יכול להישבע, שראיתי את העץ מחייך אלי, מרכין את צמרתו ולוחש: "תודה".

ענו על השאלות הבאות:

1) היכן מתרחש הסיפור? (הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה)

א) בביתו של סבא. ב) בביתו של המספר.

ג) ליד ביתם של השכנים.

2) כיצד מתואר העץ בסיפור?

3) מה היה הקשר בין מחבר הסיפור לבין העץ בתקופת הילדות?

5) מה פירוש המילה "לגדוע" בשורה השמינית של הסיפור?

א. להעביר את העץ מקום. ב. לטעת את העץ על גדת הנהר הקרובה.

ג. לכרות את העץ.

6) מה פירוש הביטוי "לבטל את רוע הגזירה"?

א. לבטל את ההחלטה שהתקבלה.

ב. לגזור ולחתוך את ענפי העץ.

ג. להעניש את האנשים שרצו לכרות את העץ.

7. במשפט: "לא נתנו להם להתקרב "אליו". למי הכוונה במילה **אליו**?

א. לסבא ב. לעץ ג. לפועל שניסה לכרות את העץ.

8. במשפט: "והם סייעו לנו בביטול הגזירה"

למי מתייחסת המילה "**והם**"?

א. שליחי "החברה להגנת הטבע" ונציגי "שירות הגנים"

ב. סבא והשכנים.

ג. ילדי השכונה.

9. מה עשו הילדים כדי למנוע את כריתת העץ?

10. מדוע הלכו השכנים וסבא לעירייה?

11. סדרו את המשפטים על פי הסדר שבו התרחשו בסיפור

☐ העץ ניצל.

☐ משלחת של שכנים ובראשה סבא הגיעה לעירייה כדי לבטל את ההחלטה.

☐ בגינתו המטופחת של סבא צמח עץ תות עתיק.

☐ ילדי השכונה עמדו סביב העץ ולא נתנו לפועלים להתקרב.

☐ פועלים הגיעו לחצרו של סבא כדי לכרות את העץ.

12. האם המאמץ להצלת העץ הצליח? העתקו (צטטו) משפט מהסיפור שמוכיח זאת.

13. אילו העץ יוכל לדבר, מה היה אומר העץ לפועלים כדי לשכנע אותם לא לכרות אותו?

14. מה ניתן ללמוד מהסיפור?

א. גם עצים יכולים לבכות.

ב. חשוב להיאבק ולהלחם כדי להשיג דברים שמאמינים בהם.

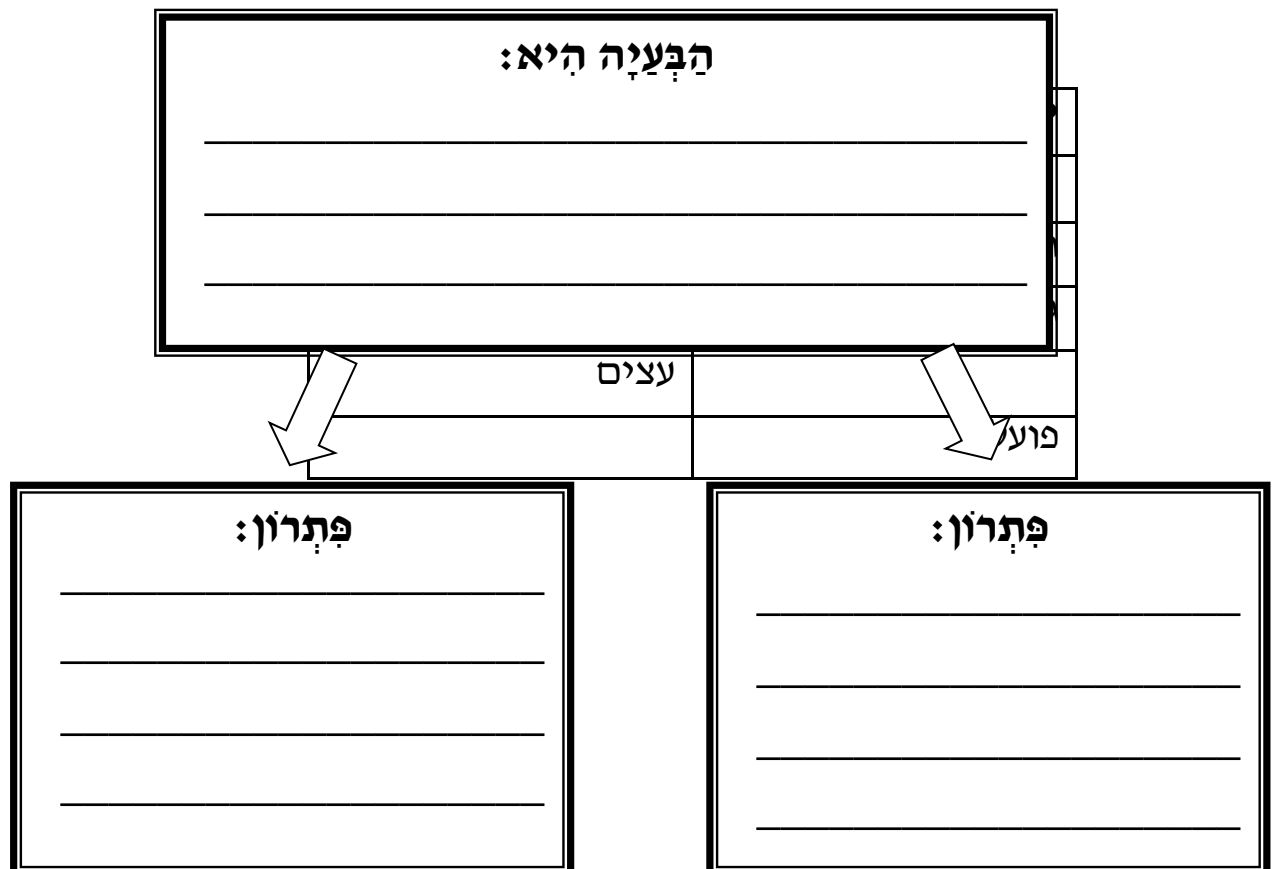
ג. ילדים לא יכולים לשנות החלטות של מבוגרים.

15. שמו של הסיפור "העץ הבוכה" – כתבו שלוש מילים מהשורש **ב.כ.ה**

16. השלימו את המילים בטבלה :

17) מחבר הסיפור שואל: "השמעתם ילדים, מימיכם עץ בוכה?" מה דעתכם, האם עצים מרגישים?

18. השלימו את התרשים שלפניך :

הפתרון המופיע בספור :

מה דעתכם על הפתרון המופיע בספור ?

גורי

איש אחד היה בשליחות לעיר רחוקה להעביר תיק מלא זהב. רכוב על סוסו יצא למשימה ואתו גורי, כלבו הנאמן. בצהרים נתנגע האיש ונכנס לחרשה לניח. הוא קשר את סוסו לעץ ושם מתחתיו את התיק. מרב עיפות נרדם ושקע בתרדמה עמקה. לעת ערב התעורר. - בוא אתי - קרא לכלב וקפץ על סוסו.

אך הכלב לא זז ממקומו. הוא נצמד לעץ. הפיט באדונו בעצבות ונבח נואשות. האיש לא שעה להתנהגותו התמונה של כלבו ולנביחותיו והאיץ בסוסו. כאשר ראה גורי כי אדונו מתרחק ממנו, קפץ בלית ברירה ממקומו, דהר בשארית כוחותיו בעקבות הסוס, התנפל על בעליו בפראות ובכעס רב.

מה קרה לך, גורי - רגז האיש - די!

אך גורי מאן להרגע, הוא ילל והתנפח כרוצה להזהיר : - הו, אדוני, חזור לחרשה. האיש לא הבין את סבת התנהגותו של כלבו וחשב בדאגה כי כלבו חלה בכלבת.

- די לך, גורי - התחנן. אך גורי המשיך להשתולל בזעם שלא ידע גבול. הוא התרוצץ לפני אדונו, נשד בפראות את מגפיו וחסם לסוס את דרכו. בלב דואב שלף את אקדחו, כיון אותו לכלבו וירה בו.

כְּאֶשֶׁר הִתְרַחַק מִהַמָּקוֹם, נָתַן פְּתָאוֹם דַּעְתוֹ עַל הָעֵדֶר הַתֵּיק. הוּא נִחְרַד הָאִם נִשְׁמַט הַתֵּיק בְּדֶרֶךְ אוֹ שֶׁשָּׂכַח אוֹתוֹ בַּחֲרָשָׁה? חֲזַר עַל עֲקָבָיו לְכוּן הַחֲרָשָׁה. בְּדֶרֶךְ הַגִּיעַ לְמָקוֹם שָׁבוּ יָרָה בְּכַלְבּוֹ. כָּלְבוֹ גּוֹרִי לֹא נִרְאָה, אֲדָּ טִיפּוֹת דָּמּוֹ הוֹלִיכוֹ אוֹתוֹ לַחֲרָשָׁה. דְּמָעוֹת נָקוּוּ בְּעֵינָיו. כַּעַת הִבִּין אֶת הַתְּנַהֲגוּתוֹ שֶׁל כָּלְבוֹ הַנָּאֵמָן. וְאָכֵן נִגְלָה לְפָנָיו מִרְאָה מִהֶמֶם: גּוֹרִי רוֹבֵץ עַל הַתֵּיק כִּשֶׁהוּא פָּצוּעַ.

הוּ- חָשַׁב הָאִישׁ – גּוֹרִי שָׁמַר בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ עַל רְכוּשִׁי. הִרִימּוֹ עַל יָדָיו וְהִבִּאוֹ הָעִירָה לְטִיפּוֹל וְהִבְרָאָה.

1. מדוע האיש נכנס לחורשה ?

2. היכן הניח האיש את התיק עם הזהב? (הביאו הוכחות מתוך הספור).

3. השלימו את הטבלה .

תוצאה	סיבה
הכלב נבח ולא אפשר לאדונו להמשיך בדרך .	

האיש ירה בכלב .	
	האיש חזר לחורשה.

4. כיצד גורי שמר על התיק עם הזהב ?

5. בסיפור כתוב: " גורי לא זז ממקומו כאשר אדונו עלה על הסוס....נבח..התנפל על

בעליו...ילל והתיפח כרוצה להזהיר... חסם לסוס את דרכו "

א. בצורת התנהגות זו גורי רצה להעביר מסר לאדונו ! מהו המסר ?

ב. האם האדון הבין את המסר של גורי ? כן / לא. נמקו את תשובתכם !

7. " הכלב ידוע כנאמן לאדם " , הביאו 2 דוגמאות מתוך הסיפור לכך שגורי היה נאמן לאדונו !

דוגמא 1: _____

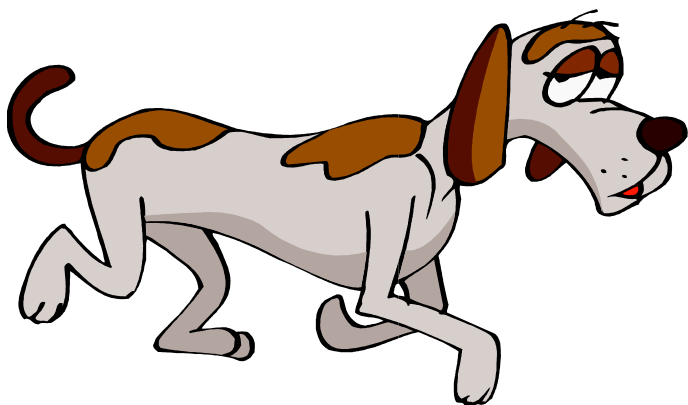
דוגמא 2: _____

8. בסוף הסיפור כתוב : " **הרימו** על ידיו **והביאו** העירה לטיפול ולהבראה ! "

למי הכוונה במילים : " **הרימו** **הביאו**... " ? _____

9. במשפט " **דהר** בשארית כוחותיו בעקבות הסוס "

למי הכוונה במילה " **דהר** " ? _____

10. " גורי לא הפסיק לנבוח ולהשתולל לפני אדונו עד שלבסוף האיש ירה בו "

א. מדוע לדעתכם האיש ירה בגורי ?

ב. האם לדעתכם במעשה זה נהג האיש בחוכמה ? כן / לא הסבר את עמדתך !

ג. כתבו כיצד אתם הייתם נוהג במקרה זה ?

11. במשפט " גורי שמר במסירות נפש על **רכושי** "

על איזה רכוש שמר גורי ?

12. הביאו הוכחה לכך שהאיש הצטער על שירה בכלבו !

13. השלימו לפי הדוגמה .

א. א.סוסו = הסוס שלו

ב. ב.כלבו = _____

ג. ג.נביחותיו = _____

ד. אדונו = _____

ה. ה.כוחותיו = _____

ו. ו.עקביו = _____

14. הבנת מילה מתוך הקשר .

1. במשפט: "בצהרים **נתיגע** האיש ונכנס לחורשה " מה פירוש המילה **נתיגע** ?

א. נרדם ב.התעיף ג. התאמץ

2. "האיש **לא שעה להתנהגותו** התמוהה של כלבו ולנביחותיו"

מה פירוש הביטוי **לא שעה להתנהגותו** ?

א. בדק מה השעה ב. הלך מן המקום ג. לא התייחס

3. במשפט: " נשך בפראות את מגפיו **וחסם** לסוס את דרכו "

מה פירוש המילה חסם ? _____

4. במשפט: " בלב **דואב** שלף את אקדחו " פירוש המילה דואב :

א. דאגה ב. שמחה ג. צער

5. במשפט: " **נתן** פתאום **דעתו** על העדר התיק" פירוש הביטוי נתן דעתו :

א. הרשה לכלב לשמור על התיק

ב. מסר לכלב את התיק

ג. הבחין שהתיק לא נמצא

6. במשפט: "גורי רובץ על התיק כשהוא פצוע....."

מה פירוש המילה רובץ? _____

הצבי והחילזון

בקפיצה ובריצה מסחררת דהר הצבי על פני הרים, גבעות ושבדות. לבסוף האט את צעדיו ונעצר. עייף השתרע לנוח מתחת לעץ בשדה עשבים גבוהים. והנה ראה לפניו חילזון זוחל על פני העשבים. הוא הסתכל בבוז בתנועותיו האטיות וצחק לו בלעג:

- הו, זחלן שפמונת! מתי תגיע בקצב זה ליצר אשר בקצה השדה?
דברי הצב לא הרגישו את החילזון. בשלונה ובהכרה עצמית ענה:
- ההערה העוקצנית שלך על קצב תנועותיו אינה מעליבה אותי כלל וכלל. אמנם לבדך סמוך ובטוח שאיני מסוגל להתנועע בקצב מהיר יותר והרי זאת טעות בידך!
אינני מתרברב, אבל אני מוכן להתחרות עם כל מצטיין בריצה מהירה אפילו אתך!
לשמע דברי החילזון פרץ הצבי בצחוק אדיר:
- רצונך להתחרות עמי בריצה מהירה? אפה חומד לצון!
- אני מדבר ברצינות גמורה. הבה ננסה. אינך חושש?
מי שניגוע ראשון ליצר. יזכה בתחרות.
ההזמנה המגרה של החילזון הפליאה מאד את הצבי. הוא שאל:
- איך, אוכל להתחרות עמך, אם בזמן הריצה לא אראה אותך כלל?
- אין לדבר חשיבות רבה. יתכן שלא תראה אותי בזמן הריצה, אך אם תקרא מדי פעם בשמי, אענה לך.

- יָפָה! הִבָּה נִתְחִיל! אַחַת, שְׁתֵּים, שְׁלֹשׁ!

מִשְׁנֶתֶן הָאוֹת עָלָה הַחִילְזוֹן עַל קֶצֶה זָנְבוֹ שֶׁל הַצִּבִּי וְנִדְבַק אֵלָיו. הַצִּבִּי זָנַק מִיד
מִמְקוֹמוֹ וְכַחֵץ מִקְשֶׁת פָּלַח אֶת הָאִוִּיר וּפָרַץ בְּדִהְרָה מִסַּחֲרֶרֶת דֶּרֶךְ עֲשָׂבִים גְּבוּהִים,
שִׁיחִים וְגִדּוּלֵי פָּרָא.

מִשֶּׁהִתְקָרַב לַיעַר, קָרָא:

- אֵיךְ, חִלְזוֹן?

- אֲנִי פֹה, יְדִידִי! = עָנָה הַחִילְזוֹן.

הַצִּבִּי הִכָּה בַתְּדִהָמָה, הוּא לֹא הֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ.

הַכִּיצַד הַצְּלִיחַ הַזֶּה לְהִזְדַּנֵּב אַחֲרָיו?

הוּא הַמְּשִׁיךְ לְרוּץ בִּיתֵר שְׁאֵת וְנִשָּׂא בָּאִוִּיר כְּאֵלוֹ צָמְחוּ לוֹ כְּנָפִים.

מִשֶּׁהִגִּיעַ לְתַחוּם הַשָּׂדֶה. קָרָא:

- אֵיךְ, חִלְזוֹן?

- אֲנִי פֹה, יְדִידִי! – נִשְׁמַע קוֹל בּוֹקֵעַ וְעוֹלָה סָמוּךְ אֵלָיו.

כְּשִׁשְׁמַע הַצִּבִּי אֶת קוֹל הַחִלְזוֹן, הִשְׁתַּרַע עַל פְּנֵי הָעֲשָׂבִים. מֵרַב עֵיפוֹת נָשָׂם בְּכִבְדוֹת.

הַחִלְזוֹן הִתְקָרַב אֵלָיו.

מָה הָעֲנִנִים, יְקִירִי? – שָׁאַל אוֹתוֹ בְּנִימַת נֶצְחוֹן.

הַצִּבִּי לֹא עָנָה. מֵרַב תִּשְׁיִשׁוֹת וְרַפְיוֹן שָׁכַב וְעֵינָיו עֲצוּמוֹת.

- אִזּוּ מִי נֶצַח. יְקִירִי? צַחֵק עָלָיו הַחִלְזוֹן.

- אַתָּה – עָנָה הַצִּבִּי בְּקוֹל רָפָה.

- עַל חֲנָם הַתִּרְבֶּרֶת – הַמְּשִׁיךְ הַחִלְזוֹן – זָכַר, יְדִידִי: אֵל תִּשְׁפִּיל וְאַל תִּתְיַחַס בְּבוֹז

לְחֶלֶשׁ מִמֶּךָ. לְפַעֲמִים עוֹלָה הַתְּבוּנָה עַל הַכַּח.

ענו על השאלות הבאות :

1. הצבי התייחס בזלזול אל החילזון.
העתיקו מהסיפור משפט המוכיח זאת.

2. מה הציע החילזון לצבי?

3. בסיפור כתוב : "לשמע דברי החילזון פרץ הצבי בצחוק אדיר"
כתבו מה הצחיק את הצבי?

4. בסיפור כתוב : "אינני מתרברב, אבל אני מוכן להתחרות עם כל מצטיין בריצה
מהירה אפילו איתך!"

הקיפו בעיגול את פירוש המילה "מתרברב" על פי הסיפור :

א. מפחד.

ב. אוהב.

ג. מתגאה.

ד. חושב.

5. סדרו את המשפטים הבאים ברצף על פי המסופר בסיפור :

☐ החילזון הציע לצבי לערוך תחרות ריצה.

☒ הצבי שכב בעייפות על פני העשבים.

☐ החילזון עלה על קצה זנבו של הצבי ונדבק אליו.

☐ הצבי הודה בניצחונו של החילזון בתחרות.

☐ דברי הצבי לא הרגיזו את החילזון.

☐ הצבי לעג לחילזון על תנועותיו האיטיות.

6. בסיפור כתוב: "רצונך להתחרות עימי בריצה מהירה? אתה חומד לצון!"

הקיפו בעיגול את פירוש הביטוי "חומד לצון":

א. כועס. ב. מתבדח. ג. שואל. ד. אומר.

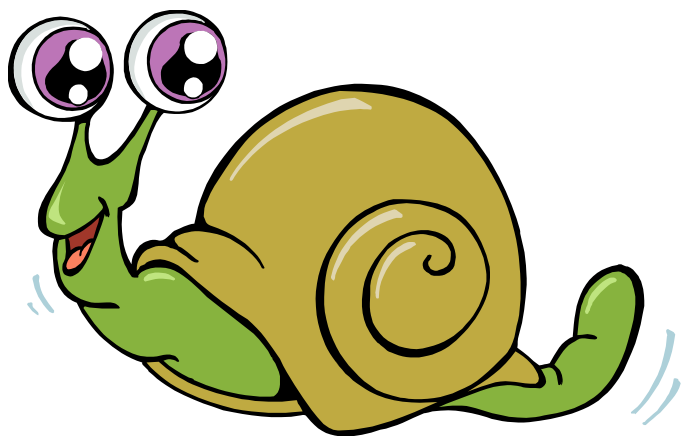
7. בתחילת הסיפור כתוב: "בקפיצה ובריצה מסחררת דהר הצבי על פני הרים, גבעות ושדות" הביאו שתי דוגמאות מהסיפור לכך שהצבי מהיר ריצה.

א.

ב.

8. מה אתם למדים על אופיים של הצבי והחילזון בסיפור.

מתחו קו בין כל אחת מהדמויות לבין תכונה אחת בולטת שלה על פי הסיפור.

צבי

- מהיר

- איטי

- חכם

- רברבן

- פתי

- רגוע

חילזון

9. בחרו אחת מהתכונות מהמשימה הקודמת.

השלימו והסבירו את בחירתכם :

החילזון הוא _____ כי _____

הצבי הוא _____ כי _____

10. חברו כותרת אחרת לסיפור.

נמקו את בחירתכם :

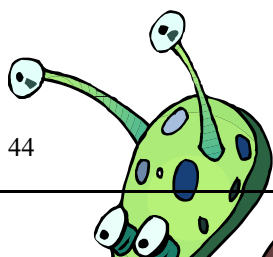
11. מהו המסר של הסיפור? מה למדתם מהסיפור? סמנו את התשובה הנכונה :

א. החילזון הוא בעל חיים איטי מאוד.

ב. לעולם אין לזלזל בחלש.

ג. הצבי הוא בעל חיים מהיר מאוד.

ד. התחרות בין הצבי לחילזון לא הייתה הוגנת.

12. כיצד לדעתכם יתייחס הצבי אל החילזון לאחר התחרות?

סמנו את התשובות הנכונות:

- א. הצבי יכבד מאוד את החילזון.
- ב. הצבי יציע לחילזון תחרות נוספת.
- ג. הצבי יפסיק ללעוג לחילזון.
- ד. הצבי ימשיך ללעוג לחילזון.

13. כתבו דו שיח דמיוני בין הצבי לחילזון לאחר התחרות:

צבי- _____

חילזון- _____

צבי- _____

חילזון- _____

צבי- _____

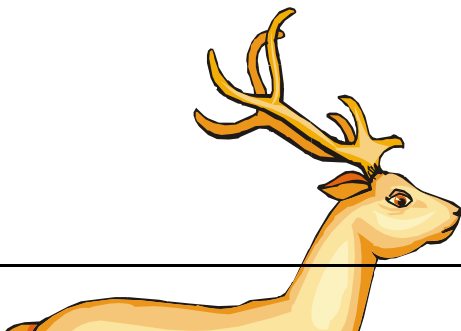
חילזון- _____

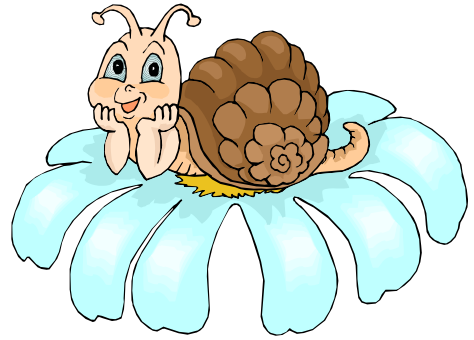
14. הצבי עשה מאמצים רבים כדי לנצח את החילזון בתחרות הריצה. העתיקו מהסיפור משפט המוכיח זאת:

15. בסיפור כתוב שהצבי רץ מהר "כחץ מקשת".

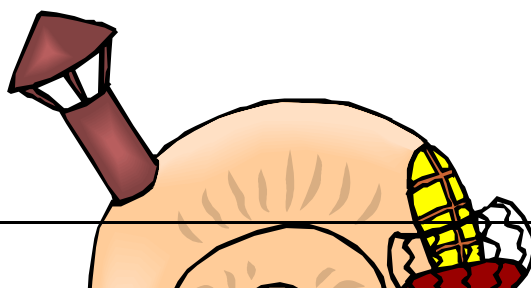
למה הכוונה במילים "כחץ מקשת"? מה רצה הכותב להדגיש?
סמנו את התשובה הנכונה:

- א. שהצבי רץ עם חץ וקשת.
- ב. שהצבי רץ אחרי החץ מקשת.
- ג. שהצבי רץ מהר כמו חץ מקשת.

16) הסיפור רצה ללמדנו כי: "לפעמים עולה התבונה על הכוח".
ספרו על מקרה שבו הצלחתם להתגבר על קושי בעזרת תבונתכם.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

הפנינה / אגדה יפנית עיבד מ. שר-אל

בכפר אחד גר זקן מופלג, הזקן גר בבית קטן יחד עם קרובת משפחה, רעת לב, אשר מררה את חייו.

יום יום עבד הזקן עבודה קשה בבית ובגן, ואילו האישה יושבה בטלה ודברה אליו קשות. ולזקן בת יחידה אשר גרה רחוק, מעבר להרים.

יום אחד, כאשר לא יכול היה הזקן לסבול עוד- כתב מכתב לבתו וסיפר לה על חייו הקשים. כעבור שבועות אחדים קיבל מביתו חבילה קטנה. בחבילה הייתה פנינה יקרה ולידה מכתב. וכך היה כתוב במכתב:

"שמור על פנינה זו היטב. אל תמכרנה, אל תחליפנה ואל תתננה במתנה. אם תמלא את בקשותי, אזי טוב יהיה לך כל ימי חייך."

התפלא הזקן על בקשתה המוזרה של בתו, אך החליט לעשות כבקשתה.

בערב באה הביתה קרובת המשפחה הרעה של הזקן. כאשר ראתה האישה את הפנינה ביד הזקן נצצו עיניה. "שב נא ונוח מעבודתך הקשה". אמרה האישה, ובליבה חשבה שתקבל את הפנינה במתנה. אבל הזקן שמר עליה ולא נתן אותה לאישה הרעה.

למחרת היום, בשעה שהאישה הגישה לזקן אוכל טעים אמרה לזקן: "הבה נמכור את הפנינה ובכסף נקנה בית גדול ומרווח."

אבל הזקן לא הסכים למכור את הפנינה.

כך עברו ימים רבים, האישה טיפלה בזקן במסירות והשגיחה עליו. כי קיוותה שיום יבוא והיא תקבל את הפנינה מיד הזקן.

בינתיים חי הזקן באושר ובכבוד כל ימי חייו כדברי בתו החכמה.

ענו על השאלות הבאות:

1. מי הן הדמויות המוזכרות בטקסט?

2. כיצד מתואר הזקן בספור?

3. כיצד מתוארת האישה בסיפור?

4. בתו של הזקן שלחה אליו חבילה ובה היתה פנינה.

כתבו מה היו ההוראות שכתבה בתו לגבי הפנינה?

5. כיצד הגיבה קרובת המשפחה כאשר ראתה את הפנינה?

6. מדוע הזקן לא הסכים למכור את הפנינה?

7. כיצד הייתם נוהגים אילו הייתם במקומו של הזקן ?

8. בשורה 3 כתוב : "האישה ירבה בטלה ודיברה אליו קשות".

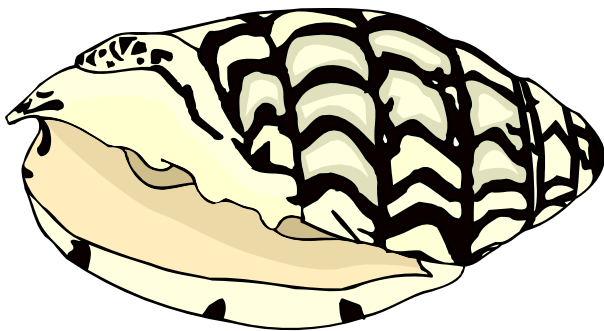
פירוש הביטוי: "דיברה אליו קשות" הוא :

א. הכתה בו .

ב. דברה אליו יפה.

ג. אמרה לו את האמת.

ד. דברה אליו בזלזול ופגעה בו.

9. בסיפור מוצגות בעיה ופתרון, כתבו מהם?

הבעיה :

הפתרון :

10. חברו כותרת אחרת לטקסט:

11. האם הפתרון שהבת הציעה לאביה הצליח? הביאו הוכחה מתוך הטקסט.

12. האם לדעתכם היה עדיף לזקן למכור את הפנינה או להשאירה כפי שעשה?

13. אילו הייתם במקומה של האישה, כיצד הייתם נוהגים?

14. כיצד קשור הביטוי "והדרת פני זקן" לסיפור?

15. סדרו את האירועים על פי הדרך שבה התרחשו בסיפור:

() האישה ניסתה בדרכים שונות לקחת מהזקן את הפנינה.

() הזקן כתב מכתב לביתו וסיפר לה על חייו הקשים.

() הזקן פעל לפי ההוראות של ביתו, וכך הזקנה לא השיגה את הפנינה.

() בכפר קטן חי אדם זקן בביתה של קרובת משפחתו שמיררה את חייו.

() הזקן חי חיי אושר וכבוד כל ימי חייו.

() ביתו של הזקן שלחה לו פנינה ומכתב ובו הוראות כיצד לנהוג בה.

16. מה דעתכם על התנהגותה של האישה ? האם קיימה את הביטוי "והדרת פני זקן"?

17. סמנו והעתיקו מהסיפור 3 פעלים – בצבע ירוק.

18. סמנו והעתיקו מהספור 3 שמות עצם – בצבע כחול.

19. סמנו והעתיקו מהספור 3 תארים – בצבע אדום.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

הסימנים (אגדה אנגלית)

בכפר קטן גר ילד. היתה הילד שובב מאין כמוהו ולתעלוליו לא היתה סוף. וילד סב זקן. יום אחד קרא אליו הסב את הילד השובב ואמר לו: "הרואה אתה נכדי את הלוח הזה אשר בגדר? – בכל פעם כאשר תעשה מעשה רע, אתקע מסמר אחד בלוח הזה, ובכל פעם כאשר תעשה מעשה טוב, אעקור מסמר אחד מן הלוח. עברו ימים והלוח אשר על הגדר התמלא במסמרים רבים. עבר השובב לגד הגדר, ראה את הלוח ואת המסמרים התקועים בו, והצטער בלבד מאוד. - "לא אעשה עוד תעלולים". הבטיח השובב לסבו, "רק טוב אעשה כל הימים". וכך היתה. השובב הפך לילד טוב ועוזר ובכל יום היתה הסב עוקר מסמר אחד מן הלוח. יום אחד כאשר עבר הילד לגד הלוח ראה והנה אין עוד מסמרים אך הלוח כלו מלא נקבים ונקבים. - "סבא סבא" קרא הילד בחרדה, "מה הם הנקבים האלה אשר בלוח?" נדנד הסב בראשו ואמר: "אכן נכדי, המסמרים אינם עוד, אבל הסמנים, הסמנים נשארים . . ."

ענו על השאלות הבאות:

1. איזה הסכם עשו הסב והילד?

2. איך השפיע ההסכם על התנהגותו של הילד?

3. מה קרה לאחר שהסב עקר את כל המסמרים מהלוח?

4. למה התכוון הסב כשאמר: "הסמנים, הסמנים נשארים..." ?

- א. שהסימנים ישארו תמיד על הלוח.
- ב. באמצעות הסימנים אפשר לחנך למעשים טובים.
- ג. את המעשים הרעים שאדם עושה, אין שוכחים אף פעם.
- ד. שאסור לתקוע מסמרים בלוח.

5. הציעו דרכים נוספות לחנך הילד השובב.

6. קראו היטב את המשפטים הבאים והקיפו בעיגול את התשובה המתאימה.

א. מהו פרושה של המלה המודגשת במשפט :

" לא אַעֲשֶׂה עוֹד תַּעֲלֻלִים.... " .

א. מעשה שובבות. ג. בדיחות.

ב. מסמרים. ד. לוחות.

ב. מהו פרושה של המלה המודגשת במשפט :

" עוֹקֵר מִסְמֵר אֶחָד מִן הַלֹּחַ. "

א. מכניס. ג. מכופף.

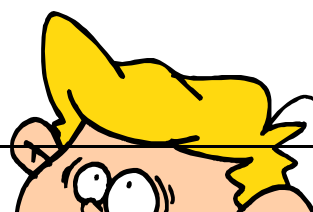
ב. תולש, מוציא. ד. מאבד.

ג. מהו פרושה של המלה המודגשת במשפט :

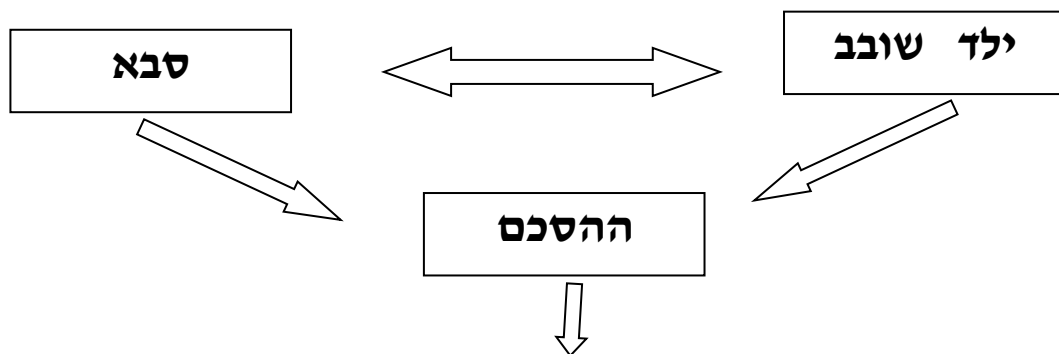
" כָּלוּ מְלֵא נְקָבִים נְקָבִים. "

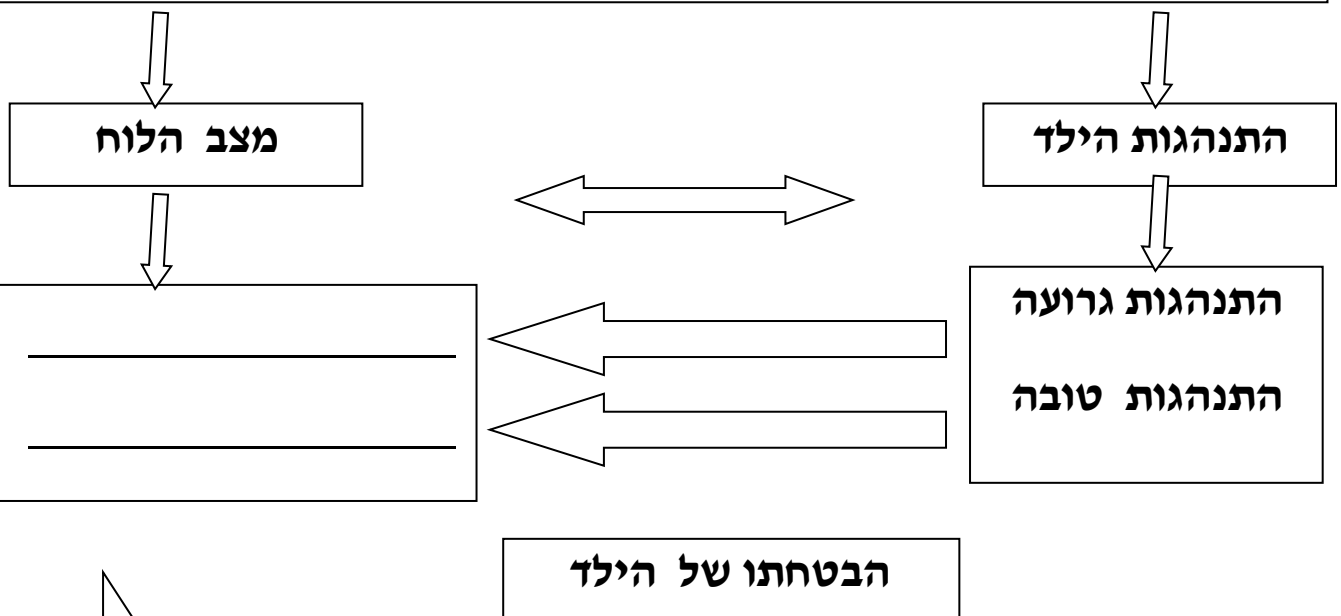
א. עקבים. ג. חורים.

ב. קרשים. ד. מסמרים.

7. השלימו את תרשים הזרימה

תוצאה:

מסקנה:

שני אחים \ סיפור עם

אי-שם בכפר רחוק חיו לפני שנים רבות שני אחים. אביהם הוריש חלקת שדה לכל אחד, והם עבדו את האדמה. האחים שתלו בין שתי חלקות השדה בצלים של חצב, כדי שתהיה שם גדר של חצבים פורחים. השורשים של החצב עמוקים וחזקים, העלים שלו רחבים ועבים, וגבעוליו גבוהים וזקופים כעמודי גדר.

האח הבכור היה רגוע, לא הייתה לו אישה, ולא היו לו בנים. האח הצעיר היה נשוי, והיו לו שלושה ילדים קטנים. היחסים בין האחים היו של שלום ושל אהבה.

לילה אחד נדדה שנתו של האח הבכור, והוא חשב בלבו:

"לא אחי הצעיר יש משפחה גדולה, ועליו לפרנס אישה וילדים, עליו לדאוג לבגדיהם ולחינוכם, ואילו אני יחיד, עליי לדאוג רק לעצמי. זה לא הוגן שהשדות שלנו שווים בגודלם! אחי הצעיר זקוק לשדה גדול יותר מהשדה שלי."

יצא האח הבכור בחשכה, עקר את צמחי החצב ושתל את הבצלים בתוך החלקה שלו, וכך הוא הגדיל את השדה של אחיו הצעיר.

באותו הלילה נדדה גם שנת האח הצעיר, והוא חשב:

"לי יש בנים שינדאגו לי לעת זקנה, אבל אחי הבכור רגוע ובודד. מי ידאג לו כשהוא יהיה זקן? זה לא הוגן שהשדות שלנו שווים בגודלם, הרי הוא צריך לחסוך לימי זקנה!"

יצא האח הצעיר בחשכה, עקר את צמחי החצב ושתל את הבצלים הרחוק בתוך החלקה שלו, וכך הוא הגדיל את השדה של אחיו הבכור.

למחרת בבוקר יצאו שני האחים לעבודה, והנה השדות שווים בגודלם!

התפלאו שניהם מאוד, אך לא אמרו דבר.

בלילה הבא קמו השניים לעשות שוב כמעשה הלילה הקודם – להגדיל איש את חלקת אחיו – ופתאום הם נפגשו באמצע הדרך.

הִתְרַגְּשׁוּ הָאָחִים, הִבִּיטוּ זֶה בָּזֶה, וְלֹא אָמְרוּ דָּבָר. הֵם הִנִּיחוּ אֶת הַבְּצָלִים בַּמָּקוֹם שֶׁבּוּ הֵם נִפְגְּשׁוּ, וַחֲזָרוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ. וְכֵךְ מִדֵּי שָׁנָה, מִזְדַּקֵּף גִּבְעוֹל הַחֶצֶב וּמוֹצִיא פְּרָחִים לְבָנִים, סֶמֶל הָאֱהָבָה, הִרְעוֹת וְהִזְדִּידוֹת בֵּין אֶחָ לְאֶחָ וּבֵין אָדָם לְאָדָם.

ענו על השאלות הבאות:

1. הרקע של הסיפור כולל מידע אודות הזמן והמקום שבו התרחש הסיפור ועל הדמויות המשתתפות בו.

השלימו את התרשים לפי הכתוב בקטע.

זמן	דמויות מרכזיות	מקום
	1.	
	2.	

2. לשם מה שתלו האחים חצבים בין חלקות השדה ?

3. בסיפור כתוב: " אביהם הוריש חלקת שדה לכל אחד, והם עבדו את האדמה".

סמנו את הפרוש מתאים לביטוי "עובד אדמה"

א. נגר ב. בנאי ג. חקלאי ד. סוחר

4. בקטע כתוב: "...והיחסים בין האחים היו של שלום ואֶחָוָה".

סמנו את התשובה הנכונה.

יחסי אֶחָוָה הם יחסים של:

5. שני האחים דומים האחד לשני בדברים מסוימים אך יש ביניהם גם הבדלים.

א. ערכו השוואה בין האחים, בעזרת הטבלה.

האח הצעיר	האח הבכור	
		ירושה
		מקצוע
		מצב משפחתי (רווק/נשוי)
		ילדים

ב. השלימו את המילים החסרות במשפטים הבאים. (היעזרו בטבלה).

שני האחים דומים זה לזה בכך שלשניהם הוריש האב _____
 _____ והם מתפרנסים מ _____
 _____ .
 עם זאת, הם שונים זה מזה מבחינת מצבם המשפחתי: הצעיר _____
 עם _____ והבכור _____ ללא _____

6. השלימו את הסיבה במשפט הבא:

סיבה

תוצאה

כי

האח הבכור חשב שאחיו הצעיר
זקוק לשדה גדול יותר

סיבה

תוצאה

כי

האח הצעיר חשב שאחיו הצעיר זקוק
לשדה גדול יותר

7. האח הבכור לא הסתפק במחשבות יפות, הוא עשה מעשה.
מה עשה האח הבכור?

8. השלימו את המילים החסרות מצאו את השורות המתאימות בטקסט.

האח ה_____ הזיז את גדר החצבים כדי ל_____
את השדה של אחיו ה_____.

9. גם האח הצעיר לא הסתפק במחשבות יפות, הוא עשה מעשה.
מה עשה האח הצעיר?

10. השלימו את הסיבה במשפטים הבאים :

סיבה

תוצאה

סיבה

תוצאה

הם הבינו ש..

כי

האחים התרגשו

11. בטקסט כתוב:

" וכך מדי שנה, מזדקף גבעול החצב ומוציא פרחים לבנים, סָמָל האהבה, הַרְעוֹת והידידות בין אח לאח ובין אדם לאדם".
סמנו את התשובה הנכונה.

א. פירוש המילה רעות הוא:

1. רוע לב 2. חברות 3. שנאה 4. התרגשות

ב. פרחי החצב מסמלים את האהבה והידידות בין אדם לאדם.
הסבירו מדוע.

12. סמנו + ליד תכונות האופי, המאפיינות לדעתכם, את שני האחים.

רגישות		קנאות		נדיבות	
--------	--	-------	--	--------	--

דאגה לאחר		קמצנות	
-----------	--	--------	--

13. לסיפורים קצרים יש רכיבים ומבנה קבוע.

השלימו במילים שלכם את פרטי הסיפור שני אחים על פי רכיבי המבנה.
היעזרו בכותרות המופיעות בתרשים ובביטויי הזמן במלבנים בצד ימין.

רקע

לפני שנים רבות

עלילה

מחשבות האח הבכור	←	מעשי האח הבכור	לילה אחד
_____		_____	
_____		_____	

מחשבות האח הצעיר	←	מעשי האח הצעיר	באותו הלילה
_____		_____	
_____		_____	

למחרת בבוקר

האח הבכור

האח הצעיר

בלילה הבא

14. א. כתבו **תמצית** של הסיפור במילים שלכם.
היעזרו בתרשים ובביטויי הזמן.

הוא לא חברותי / אברהם כהן

"הוא לא חברותי בכלל", לחשה עדינה באוזני ניבי חברתה.

היא התכוונה ליובל. כל תלמידי כיתה ג' חשבו שיובל לא חברותי.

בהפסקות עמד יובל ליד עץ הברוש שבחצר, הביט בנוף או קרא עיתון ילדים. רק לעיתים

רחוקות הוא הצטרף למשחקי חבריו. מעולם לא הזמין אף אחד לביתו.

הילדים ידעו שאביו של יובל קצין ואימו מנהלת סניף בנק במרכז העיר וחשבו: לא נאה לו

להיות בחברתנו, לא יאה לו לשחק איתנו. גאוותן שכזה.

פעמים היה יובל מביא איתו, לארוחת עשר, עוגיות משובחות או ממתקים עטופי נייר מבריק

והיה אוכל לבדו.

"אתה אוהב רק את עצמך"-התפרץ נגדו פעם אהוד. יובל לא השיב. רק חיוך דק של ביטול

נראה על שפתיו.

באותה שנה הציע אביו של יובל לקנות לו אופנים חדשים.

"תודה אבא", אמר, "תן לי את הכסף-אני מעדיף לחסוך אותו".

"הנעליים שלך כבר מרופטות" אמרה אימו. "נלך היום לקניון ונקנה נעליים חדשות".

"הנעליים שלי בסדר", אמר יובל, "אני מעדיף לקבל ממך את הכסף לקופת החיסכון שלי".

"יהיה לך גם חיסכון" אמרה האם והוסיפה: "מה אתה דואג?"

"לא אמא, אני לא צריך נעליים חדשות" התעקש יובל וקבל 200 ₪.

באותה שנה ויתר יובל גם על משחק מחשב "מגניב" ועל חופשת סוף שבוע עם הוריו

בקפריסין. חסכוניותו תפחו: 1,809 ₪.

שבוע ימים לפני סיום שנת הלימודים, בארוחת הערב, אמר יובל להוריו: "אני רוצה לתרום

את החיסכון שלי". "למי?" שאלו מופתעים.

"לנדב", אמר, "נדב מירון", הוסיף. "אבא שלו מובטל כבר שנתיים. אימו חולה, לא עובדת,

קשה להם".

למחרת מצא נדב מירון בתיקו חפיסה ובה 1,809 ₪. הוא ניגש למורה

וספר לה על כך. הכריזו בבית –הספר והכריזו בשכונה "מי שאבד כסף יבוא ויקבלנו כנגד סימנים".

ביום האחרון ללימודים נכנסה המנהלת ואמרה: "נדב מירון, ילד ישר אתה! כל הכבוד! איננו יודעים מנין הגיע אליך הכסף. אליהו הנביא זמן אותו. הכסף שלך!"
באותו יום הודיעה המורה: "היום אנחנו נפרדים מיובל. הוא עובר עם הוריו לגור באילת."
"לא אבידה גדולה", לחש רון לזיו, "הוא לא חברותי".

ענו על השאלות הבאות:

1. בשורה 5 כתוב: "לא יאה לו לשחק אתנו".
למי מתכוונים במילה: "לו" _____?

2. : "הנעליים שלך מרופטות".

פירוש המילה "מרופטות" הוא : 1. מקומטות.

2. מלוכלכות.

3. ישנות מאוד.

4. לא נוחות.

3. מיהן הדמויות העיקריות המוזכרות בסיפור?

4. הילדים טענו שיובל אל חברותי. הביאו דוגמאות מתוך הטקסט להתנהגותו של יובל המעידות שיובל לא חברותי.

5. האם ילדי הכיתה הבינו שיובל נתן כסף לנדב? הביאו הוכחות מתוך הטקסט.

6. מה דעתכם על טענת הילדים שיובל הוא לא חברותי ? נמקו דעתכם.

7. מה דעתכם על מעשהו של יובל ? נמקו דעתכם.

8. לפניכם 3 פתגמים :

א. "התפוח לא נופל רחוק מהעץ".

ב. "אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו".

ג. "והדרת פני זקן".

איזה פתגם מתאים לדעתכם לסיפור ? הסבירו ונמקו את בחירתכם :

9. לאחר שיובל עזב את הכיתה המורה סיפרה לתלמידים על המעשה שעשה.

מה סיפרה המורה לתלמידים?

10. רון החליט לכתוב מכתב התנצלות ליובל, כתבו את המכתב שכתב רון ליובל

שני חברים / יהודה אטלס

יש לי חבר,
קוראים לו אלי,
שבכל הדברים
הוא נורא דומה לי.

יש לי חבר אחר,
קוראים לו אדר,
שהוא ואני
לא מסכימים בשום דבר.

כשאני רוצה דוקא בגילים
גם הוא בא לשחק;
כשהוא רוצה לטייל –
גם לי מתחשק.

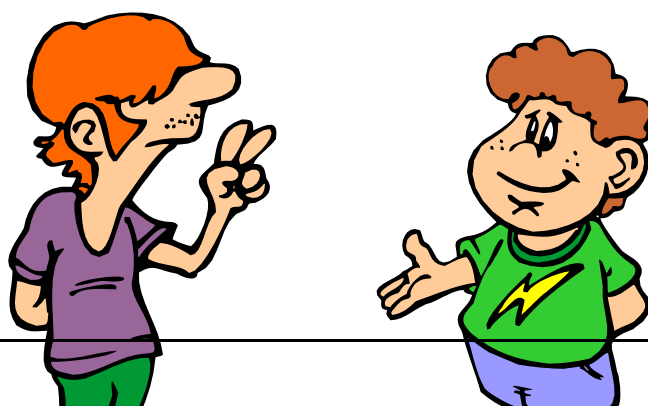
אם אני רוצה שקט –
הוא תכף צורח;
אם אני אומר משהו –
הוא מיד מתנכח.

כשהוא עצוב או שמח –
תכף גם אני
ותמיד אנהנו בשלם
ואין בכלל ענינים.

תמיד הוא אוהב
דברים שאני שונא,
בקצור, לשנינו
יש אפי שונה.

כל-כך אנהנו דומים, אני ואלי,
אחד לשני,
עד שלפעמים נדמה לי
שהוא – זה אני.

לפעמים זה מרגיז,
לפעמים זה מעצבן,
אבל, בעצם –
זה הרבה יותר מענין.

ענו על השאלות הבאות:

1. בשיר יש _____ בתים.

2. האם כל הבתים דומים במבנה שלהם? _____.

3. הציעו אפשרות נוספת לחלוקת השיר, והסבירו את הצעתכם.

4. השיר מתאר שתי חברויות, עם שני חברים: _____ ו _____.

חברות אחת _____, וחברות שניה שהיא _____.

5. ערכו רשימה של דברים שהדובר בשיר עושה עם חברו אלי:

6. ערכו רשימה של דברים שהדובר בשיר עושה עם חברו אדר:

7. מה ניתן ללמוד מהשיר על שתי החברויות?

8. כתבו על סוגי החברים שיש לכם, תארו אותם בקצרה, ואת חוויותיכם המשותפות

9. איזה סוג של חברות אתם מעדיפים, נמקו את תשובתכם.

10. הקיפו את החרוזים שבשיר.

11. בסיום השיר הדובר מפתיע אותנו, במה?

11. הוסיפו בית משלכם ברוח השיר לאחת מהחברויות המתוארות בשיר.

חברים טובים

פעילות טרום קריאה:

1. על מה לדעתכם יספר בספור "חברים טובים"?

2. מהו חבר טוב לדעתכם? תארו אותו.

3. לפניכם תחילתו של הסיפור, המשיכו אותו.

בוקר אחד נכנסה המורה לפתה, ולאחר שברכה את כל הילדים בבוקר טוב ספרה:
"אמא של יואב טלפנה אלי והודיעה שליואב קרתה תאונה, הוא שבר את רגלו
והרופא אמר שעליו לשכב זמן מה בבית החולים."
יואב עצוב מאד וחושש שיפסיד חומר למודי רב ולא יוכל להתקדם עם כל הפתה.
האם יש למישהו רעיון איד לעזור ליואב?

חברים טובים

בוקר אחד נכנסה המורה לפתח, ולאחר שברכה את כל הילדים בבוקר טוב ספרה:

"אמא של יואב טלפנה אלי והודיעה שליואב קרתה תאונה, הוא שבר את רגלו והרופא אמר שעליו לשכב זמן מה בבית החולים".

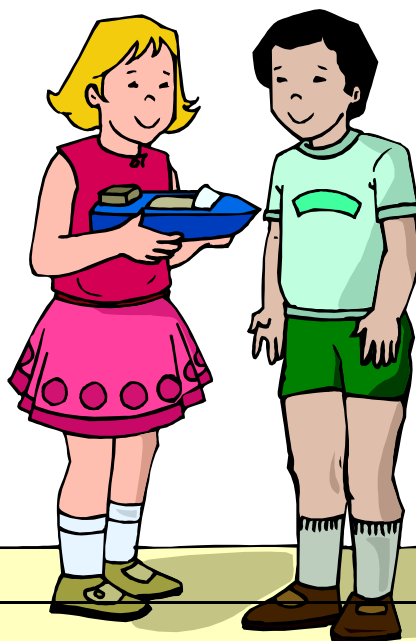
יואב עצוב מאוד וחושש שיפסיד חומר למודי רב ולא יוכל להתקדם עם כל הפתח. האם יש למישהו רעיון איך לעזור ליואב?

אורלי קמה ואמרה: יש לי הצעה: נקח מחברת ונכתוב בה את כל מה שלומדים בפתח. בכל יום ילכו שני ילדים לבית החולים, יביאו ליואב את המחברת וילמדו אותו את כל מה שלמדנו בפתח. אני מתנדבת להיות ראשונה.

מי עוד מתנדב? - שאילה המורה. כל הילדים הצביעו.

המורה שבחה את הילדים ואמרה:

"כל הכבוד לכם! אתם חברים טובים".

ענו על השאלות הבאות:

1. מדוע היה על יואב לשכב בבית החולים?

2. ממה חשש יואב?

3. איך עזרו התלמידים ליואב?

4. כתבו נכון או לא נכון :

א. אמא של יואב התקשרה ואמרה שיואב יגיע היום לבית הספר _____

ב. יואב עצוב כי הוא חושש שיפסיד חומר לימודי _____

ג. הילדים הציעו שיואב יתקשר אליהם וישאל מה הם למדו _____

ד. כול הילדים בפתה התנדבו ללכת לבקר את יואב _____

5. סדרו את המשפטים על פי סדר הספור, רשמו מספרים מ-1-5 :

_____ המורה שבחה את הילדים.

_____ יואב עצוב מאד וחושש שיפסיד חומר לימודי רב.

_____ בוקר אחד נכנסה המורה לפתה.

_____ אני מתנדבת להיות ראשונה.

_____ אמא של יואב טלפנה אלי והודיעה שליואב קרנה תאונה.

6. השלימו את המשפטים הבאים העזרו במחסן המלים :

א. גלעד לא חזר בזמן מבית-הספר. אָמָא _____ שְׁקָרָה לוּ דָּבָר מָה.

ב. גלית וחו _____ לנקות את חצר בית-הספר.

ג. זיו סדר את כוננית הספרים שלו והוריו _____ אותו.

מחסן מילים:

שָׁבָחוּ, הִתְנַדְּבוּ, חֲשָׁשָׁה, טִלְפָּנָה, הִלְכָה

7. איך אומרים בקצור?

בית שלומדים בו : _____

בית שמוכרים בו : תרופות. _____

בית שמתפללים בו : _____

בית ששוכבים בו חולים : _____

בית שמדפיסים בו ספרים ועיתונים : _____

מי ישחק?

זאיר ורונן חברים טובים מאז שהיו קטנים.

הם גדלו באותה שכונה וגם לומדים באותה כיתה ותמיד שתפו האחד את השני, בבית הספר ובשכונה.

יום אחד החליטו הבנים לשחק כדורגל בהפסקה.

זאיר ואלון, ראשי הקבוצה, בחרו כל אחד בתורו את השחקנים של קבוצתו.

כלם רצו להיות בקבוצה של זאיר כי הוא מצטיין בספורט.

לאחר שאלון בחר את שחקניו האחרון, נותרו רק שני בנים לבחירה, רונן וילד נוסף.

זאיר נאלץ לבחור אחד מן השנים.

במי יבחר? מי ישחק, ומי לא ישחק? חשב, חשב והתלבט...

ענו על השאלות הבאות:

1. איזו חבורת היתה בין זאיר לרונן? הוכיחו מתוך הטקסט.

2. מה אגחנו יודעים על רונן?

3. מה אגחנו יודעים על זאיר?

4. מה הפעולה שעמדה בפני יאיר?

אנחנו מביעים את דעתנו :

5. בפני יאיר עומדות שתי אפשרויות :

א. לשמור על נאמנותו לחברו ולבחור את רוני.

ב. לבחור את הילד השני, הטוב בספורט.

באיזו אפשרות, לדעתכם, יבחר יאיר? נמקו.

6. לו הייתם במקום יאיר, באיזו אפשרות הייתם בוחרים? נמקו.

7. הציעו פתרון, כיצד יכולים רוני ויאיר לעזור אחד לשני.

שְׁתִּיל הַחֲבֵרוֹת / שְׂרִי פ. אֶשֶׁת לִפְיָדוֹת

קִבַּלְתִּי שְׁתִּיל בְּמִתְנָה,
עָלִיו אֲשֶׁמֶר כָּל הַשָּׁנָה.
יֵשׁ לִי חֲבָרִים טוֹבִים,
עֲלֵיהֶם אֲשֶׁמֶר כָּל הַחַיִּים.

אֶת הַשְׁתִּיל אֲשָׁקָה בְּמִים,
לְחֵבֶר אֲדַאֵג כְּפָלִים.
קִרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַחוֹדְרוֹת,
אֶת הַשְׁתִּיל הֵן מְלַטְפוֹת.

לְחֲבָרִים אֶקְרִין חֲפָה רַבָּה,
אוֹתָם אֲחַבֵּק עִם הַמוֹן אֶהְבָּה.
אֶתְמַדֵּךְ בְּגִבְעוֹל הַיָּרֵק,
עִם מְקַל שֶׁל אֶרֶטִיק מְתוֹק.

אוֹשִׁיט עֶזְרָה לְחֲבָרִים,
בְּכָל רָגַע בּוֹ לִי הֵם זְקוּקִים.
אוֹצִיא אֶת הָעֵלִים הַיִּבְּשִׁים,
קִמְלִים הֵם וְאוֹתָם לֹא צָרִיכִים.
אֶת הַסְּכָסוּכִים וְהַרִיבִים,
אֲשַׁלִּיד הַרְחֵק מֵעֶבֶר לְהָרִים.

עִם הַשְׁתִּיל אֲדַבֵּר
וְלוֹ הַכָּל אֶסַּפֵּר.
עִם הַחֲבָרִים אֲחַלִּיף חֲנוּיּוֹת,
וְאֶתֵּן לָהֶם יַעֲצוֹת טוֹבוֹת.

בְּעֶזְרַת הַטִּיפוֹחַ הַמִּיֻּחָד
הַשְׁתִּיל יִגְדֵּל לוֹ וַיִּפְרַח
וְהַחֲבֵרוֹת שְׁלָנִי תִשָּׂאֵר
לְעַד.

ענו על השאלות הבאות:

1. היילד משוה בין השתיל לבין החברות.

א. צבעו בצבע נרד את כל המשפטים המתחסים לחברות, וצבעו ירק את כל המשפטים המתחסים לשתיל.

ב. כתבו מספר ליד כל זוג השוואה שהילד עורך בין השתיל לבין החברות.

2. מה היילד קבל במתנה?

3. כיצד היילד יטפל בשתיל וידאג לו?

4. מהי חברות על פי היילד בשיר?

5. מדוע היילד עורך השוואה בין השתיל לחברות?

6. מה התוצאה שהילד יקבל בסוף הטפול לגבי:

א. השתיל:

ב. החברות:

7. השלימו את הרצפים הבאים :

א.רצף : סביב טיפוח השתיל

1. הילד קבל במתנה שתיל.

2.

3. קרני השמש ילטפו את השתיל.

4.

5. עם השתיל אדבר ולו הכל אספר.

6.

ב.רצף : טיפוח החברות

1. יש לי חברים טובים עליהם אשמר כל החיים.

2.

3. אקריין חיבה רבה, אותם אחבק עם המון אהבה.

4.

5.

6. עם החברים אחליף חוויות ואתן עצות טובות.

7.

8. השלימו את ההכללות ואת הפרטים החסרים בטבלה.

הכללה		פרטים
		חברות
		שתייל
הטיפול	1.	1.
	2.	2.
	3.	3.
	4.	4.
		את החברים אחזק עם המון אהבה
		קרגי השמש מלספות את השתייל
התוצאה		

א. כתבו את ההכללות ואת הפרטים מתוך הטבלה

ב. כתבו משפט לכל הכללה.

דרכי הטיפול בשתייל: _____, _____, _____, _____

המשפט: _____

דרכי הטיפול בחברות: _____, _____, _____, _____

המשפט: _____

רגשות הילד לשתייל: _____, _____, _____, _____

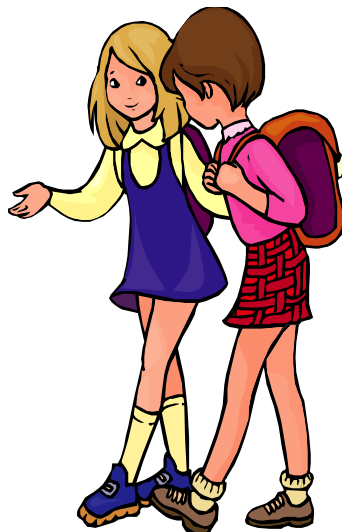
המשפט: _____

רגשות הילד לחברות: _____, _____, _____, _____

המשפט: _____

ידידות שנפסקה

רינה ויעל חברות טובות עוד מהגן. הן גרות בשכנות זו לצד זו. יום יום לאחר הלימודים הן נפגשות ומבלות יחד את שעות אחר הצהריים. יום אחד גילו סולם ניצב ליד הקיר של בית עזוב בשכונה. סקרנותה של יעל התעוררה, והיא אמרה: "בואי נראה לאן מוביל הסולם". אמרה והתחילה לטפס על הסולם, ורינה אחריה. טיפסו וטיפסו, עד שהגיעו לפתח של עליית גג. בעליית הגג שררה אפלולית-לא היה בה חלון מלבד הפתח שדרכו נכנסו. גששו שתי החברות באפלה, כשהן אוחזות ידיים. הן התיישבו בחלק האחורי של החדר, ודיברו בקול חרישי, מתוך פחד, שמא מישהו נמצא שם. לפתע נשמע רעש מוזר מירכתי החדר. רינה נבהלה מאוד, ובצעקה רמה ברחה וירדה במהירות מהסולם. יעל שהייתה אמיצה יותר, בדקה מאין בא הרעש המוזר, וגילתה גור חתולים קטן. לקחה יעל את הגור לפתח, וראה כשהיא צוחקת: "איזו פחדנית את, רינה, זה בסך הכל גור קטן, חזרי!" אבל רינה לא חזרה. היא נעלבה, כי יעל קראה לה "פחדנית". התקרבה לסולם והזיזה אותו מפתח עליית הגג. ביקשה יעל לרדת, אך לא יכלה. היא התחננה לרינה, שתחזיר את הסולם למקומו, אך זו סירבה ועזבה את המקום. יעל נבהלה ולא ידעה מה לעשות. רק לאחר שעה ארוכה חזרה רינה והחזירה את הסולם למקומו כדי שיעל תוכל לרדת. לאחר שיעל ירדה וגור החתולים בידיה, אמרה לרינה בכעס: "יותר אל תדברי אליי, אינני חברה שלך עוד". השתוקקה רינה לבקש את סליחתה, אך יעל סירבה ורצה לביתה ומאז לא דיברה איתה יותר.

ענו על השאלות הבאות:

1.מה רינה ויעל עושות בסוף כל יום לימודים ?

2.לאן הן טיפסו ?

3.מדוע רינה ברחה וירדה מהסולם?

4.מה גרם לרעש המוזר ?

5.מדוע רינה לקחה את הסולם ולא נתנה ליעל לרדת מעליית הגג?

6.מדוע שם הסיפור נקרא "ידידות שנפסקה" ?

7.בסיפור מופיעים רגשות מסוימים. הביאו הוכחות מתוך הסיפור לכל אחד מהרגשות הבאים :

א. ידידות, שותפות, אהבה : _____

ב. פחד : _____

ג. עלבון : _____

ד. כעס : _____

8. השלימו כל משפט האם הוא קרה לפני או ואחרי?

א. רינה ויעל טיפסו על הסולם _____ יום הלימודים

לפני אחרי

ב. יעל צחקה על רינה _____ שמצאה את גור החתולים.

לפני אחרי

ג. רינה הזיזה את הסולם מפתח עליית הגג _____ שנעלבה .

לפני אחרי

ד. רינה הצטערה על מעשיה ורצתה לבקש סליחה _____ שיעל כעסה .

לפני אחרי

9. הקיפו במעגל את הפירוש המתאים לביטויים המודגשים.

שימו לב : עליכם לפרש את הביטוי מתוך ההקשר שלו בסיפור.

א. הפירוש המתאים ל ניצב ליד הקיר הוא :

— זרוק ליד הקיר

— עומד ליד הקיר

— נופל ליד הקיר

הגעתי לפירוש זה : _____

ב. הפירוש המתאים ל אפלולית הוא :

— חושך מוחלט

– לא חושך ממש ולא אור ממש

– אפילו ואפילו

הגעת לפרוש זה :

ג. הפרוש המתאים ל**בקול חרישי** הוא :

- בקול רם

- בקול שקט

- בקול צורם

הגעת לפרוש זה :

ד. הפרוש המתאים ל**בירכתי החדר** הוא :

- בברכה הנמצאת בחדר

- באמצע החדר

- בקצה החדר

הגעת לפרוש זה :

ה. הפרוש המתאים ל**השתוקקה** הוא :

- רצתה מאוד

- השתתקה

- שיקשקה מפחד

הגעת לפרוש זה :

10. לפניכם פתגם :

עשב לא גדל, פרח לא פרח והחיטה לא צמחה בשדה. היו האיכרים עצובים מאוד.

בזמן ההוא חי באץ ישראל איש צדיק ושמו חוני המעגל. באו האיכרים לחוני ואמרו לו :
”ימים רבים לא ירד גשם ל הארץ. אם לא ירדו גשמים, לא יהיה לנו לחם לאכול כל השנה.
התפלל לאלוהים וייתן לנו גשם!”.

לקח חוני את מקלו, עשה מעגל סביב לו, עמד בתוך המעגל, התפלל ואמר :

”אלוהים! לא אצא מן המעגל הזה עד אשר תוריד לנו גשם!”.

מיד עלה ענן קטן בשמים ואחריו ענן אחר, והנה התכסו השמים עננים והתחילו טיפות גשם
לרדת, טיפה אחר טיפה. עמד חוני המעגל והתפלל שוב :

”אנא אלוהים, לא טיפות מעטות התפללתי! גשם הורד לנו!”.

התחיל לרדת גשם גדול מאוד. עלו המים וכיסו את כל השדות ואת כל הגנים, ובאו גם אל תוך
הבתים.

נבהלו האנשים מפני המים הרבים, עזבו את בתיהם וברחו אל ההרים.

התפלל חוני אל האלוהים בפעם השלישית ואמר : ” אנא, אלוהים, לא לגשם כזה התפללתי.
המים הרבים מחריבים את כל השדות ואת כל הגנים, והנה באו גם אל הבתים. תן לנו גשמים
טובים, גשמי ברכה!”.

מיד ירדו גשמים טובים על הארץ, והייתה שנת ברכה בארץ.

ענו על השאלות הבאות:

1. שנה שלא יורדים בה גשמים היא : (הקיפו את התשובה הנכונה).

א. שנה שחונה.

ב. שנת בצורת.

ג. שנת ברכה.

ד. תשובות א' ו- ב' נכונות

2. מדוע לדעתכם קראו לחוני – חוני המעגל?

3. מה ביקשו האיכרים מחוני? ומדוע?

4. מדוע התפלל חוני לאלוהים שלוש פעמים?

5. הדגישו במרקר את שלושת הפעמים בהם פונה חוני המעגל לאלוהים ומבקש שיוריד גשם. השוו בין שלושת הבקשות?

בקשה ראשונה	בקשה שנייה	בקשה שלישית

--	--	--

6. העתיקו את כל הפעלים המופעים בסיפור.

7. בחרו חמישה פעלים וכתבו להם משפט חדש (שאינו מופיע בסיפור).

א. _____

ב. _____

ג. _____

ד. _____

ה. _____

שני חברים

קראו את הסיפור!

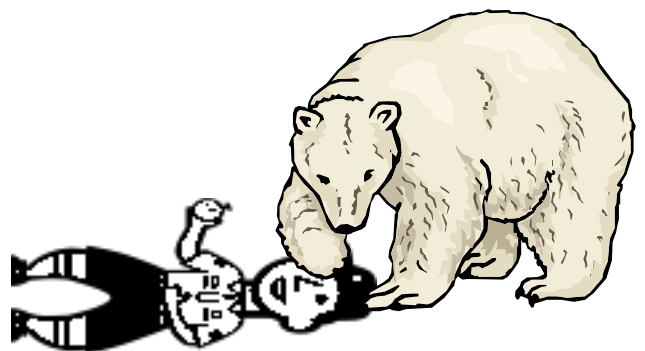
שני חברים טיילו בדרך. פתאום בא לקראתם דוב. מיהר האחד, טיפס על העץ והסתתר שם, ואילו המטייל השני, הפיל עצמו לארץ והעמיד פנים של מת.

ניגש אליו הדוב , קרב אליו את אפו והריח אותו מכל הצדדים.
עצר האיש את נשימתו. הדוב, שחשב אותו למת, הסתלק מן המקום.
ירד מן העץ המטייל שהסתתר שם, ניגש אל חברו ושאל אותו:
"מה לחש לך הדוב" ?

השיב לו החבר :

"הדוב לחש לי לא להתחבר עם אנשים שנוטשים אותי בשעת צרה !"

העתיקו מן הסיפור את השורות המספרות מה בתמונה :

ענו על השאלות הבאות:

1. מי בא לקראת שני החברים ?

2. מה עשו שני החברים כשראו את הדוב בא מולם ?

3.מדוע המטייל השני עצר את נשימתו כאשר הדוב התקרב אליו ?

4.מה שאל החבר , שירד מן העץ , את חברו ?

5.החבר ענה : "הדוב לחש לי לא להתחבר עם אנשים שנוטשים אותי בשעת צרה".

א.החבר התכוון לומר ש _____

ב.איזה רגש התעורר אצלו ? _____

6. מהסיפור ניתן ללמוד ש... (הקיפו את התשובה הנכונה).

א.חבר אמיתי שומר על עצמו.

ב.חבר אמיתי לפעמים עוזר קצת .

ג.חבר אמיתי עוזר בשעת צרה.

7.א.בחרו כותרת לסיפור , כתבו אותו בתוך המסגרת המופיעה בתחילת הסיפור.

ב. כתבו מדוע בחרתם בכותרת זו?.

א. המטיילים והדוב.

ב.שני חברים.

ג.הצלה מהדוב.

ד. הידידות שהכזיבה.

כותרת אחרת שבחרתי : _____
בחרתי בכותרת זו מפני ש... _____

8. מהו הרגש הבולט בסיפור ? הביאו הוכחות לכך מהסיפור.

9. הקיפו במעגל את הפירוש המתאים לביטויים המודגשים.

שימו לב: עליכם לפרש את הביטוי מתוך ההקשר שלו בסיפור.

פירוש המילה הסתתר הוא :

א. הסתדר.

ב. הסביר.

ג. התחבא.

הגעתי לפירוש זה : _____

פירוש הביטוי : "העמיד פנים" הוא :

א. עמד.

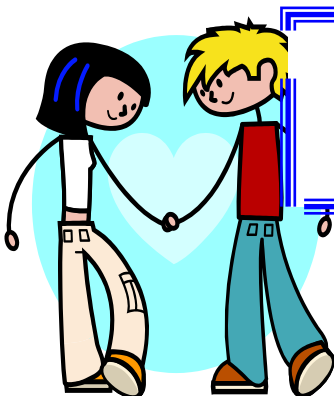
ב. עשה את עצמו.

ג. עמד על הפנים.

הגעתי לפירוש זה : _____

10. לפניכם פתגם :

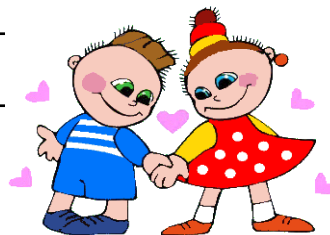
"החבר ניכר בשעת צרה"

א. הסבירו פתגם זה:

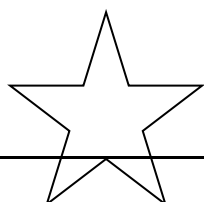
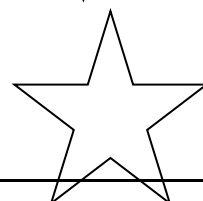
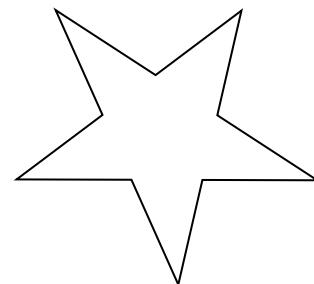
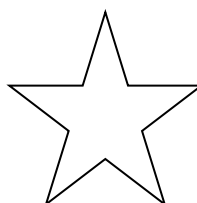
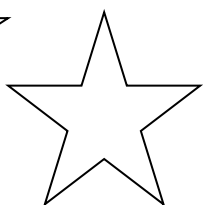
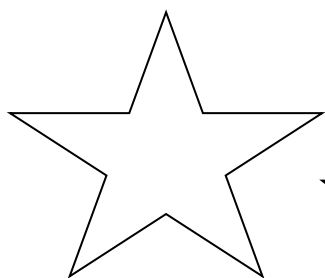
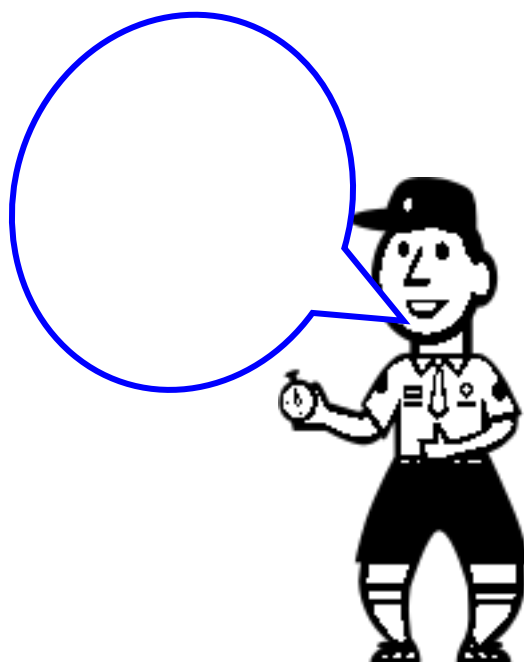
ב. כיצד פתגם זה מתקשר לסיפור?

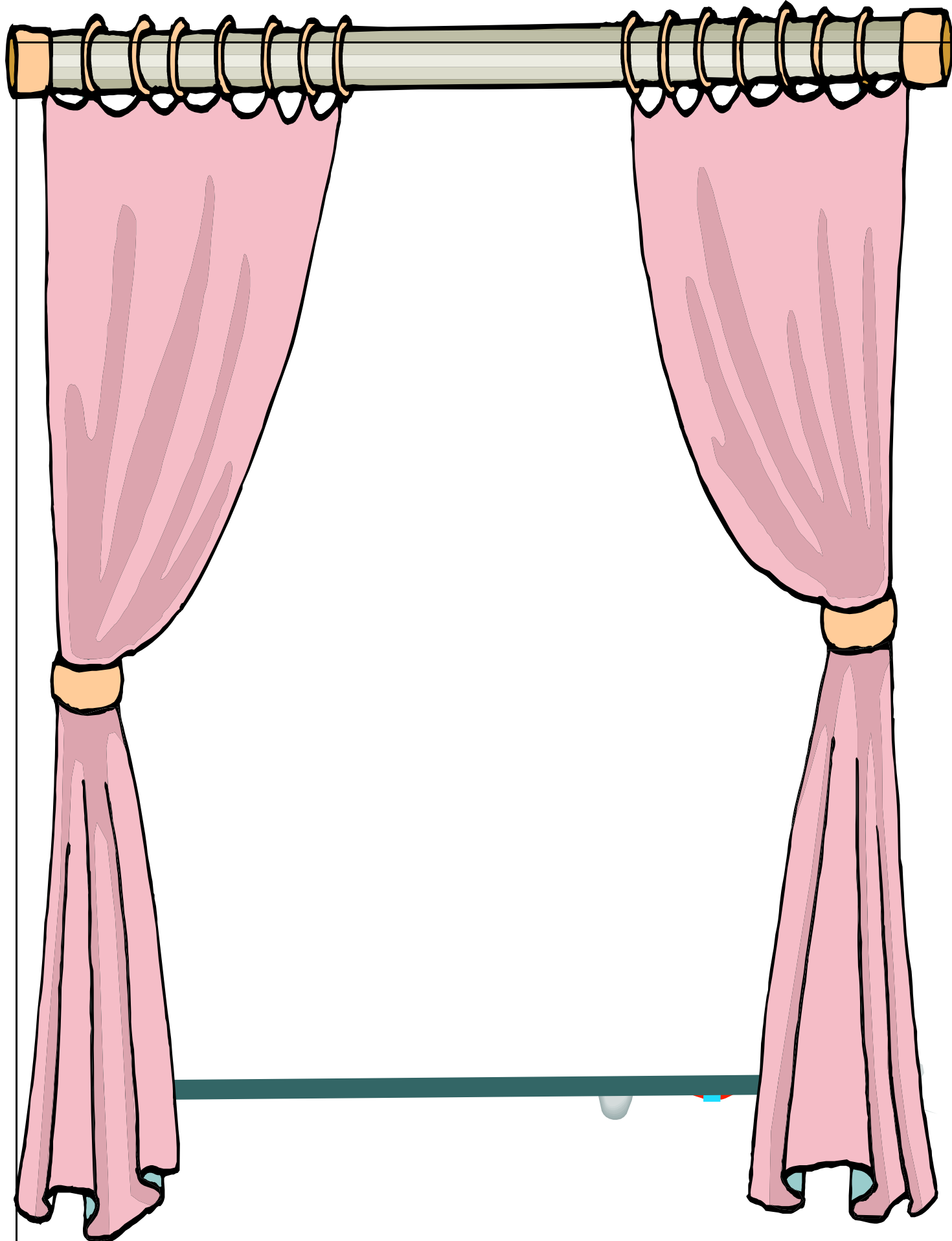
למדתי שחברות היא:

משימת כתיבה:

החבר שטיפס על העץ ניסה להסביר את התנהגותו . כתוב את טענתו.

נאָלומית פֿון אָסיר

אני מכין תעודה מזהה ליוצרת שלומית כהן אסיף

1. קרא במקורות מידע על היוצרת והעתק למחברת עשרעבודות על היוצרת.

בדק שהעבודות שבחרת הן עבודות היכולות לעזור לך לבנות תעודת זהות ליוצרת.

א.

ב.

ג.

ד.

ה.

ו.

ז.

ח.

ט.

י.

2. כתב מהיכן אספת את המידע.

3.

הכן את תעודת הזהות לפי הפרטים הרשומים בה.

שְׁמָה: _____

מְקוֹם הַלְדָּתָהּ: _____

מְקוֹם מְגוּרֶיהָ כִּיּוֹם: _____

עֶסוּקָה שֶׁל הַיּוֹצֵרֶת: _____

מָתִי הִתְחִילָה לִפְרֹסֵם אֶת יְצִירוֹתֶיהָ: _____

סִפְרִים שֶׁכָּתְבָהּ: _____

שִׁירִים שֶׁכָּתְבָהּ: _____

פְּרָטִים מִיַּחְדִּים עַל הַיּוֹצֵרֶת: _____

מִיְצִירוֹתֶיהָ שֶׁל שְׁלוֹמִית כֹּהֵן אָסִיף

4. בִּתְקוּפָה הַקְּרוֹבָה אָנוּ נִתְמַקְּד בַּיְצִירוֹתֶיהָ שֶׁל שְׁלוֹמִית כֹּהֵן אָסִיף.

הָכֵן לָךְ מֵאָגֵר מִיִּצִּירוֹתֶיהָ וּמִקֵּם אֶת הַיִּצִּירוֹת בַּמָּקוֹם הַנָּכוֹן בַּטְבֵּלָה.

אֶת הַטְבֵּלָה נִתֵּן לְמֵלֵא בְּמִשְׁךְ כָּל תְּקוּפַת הַלְמוּד.

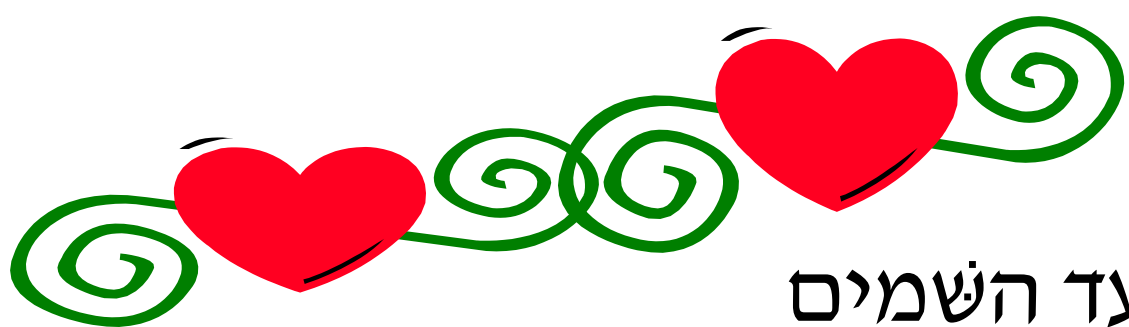
שְׁמוֹת סִפְרִים	שְׁמוֹת סְפוּרִים	שְׁמוֹת שִׁירִים

עַד הַשָּׁמַיִם

יוֹם רֵאשׁוֹן : הַיּוֹם צִירְתִּי לְיוֹנָתָן אֶלֶף לְבָבוֹת בְּמִתְנָה. יוֹנָתָן צִיר לִי

שֶׁבִּלּוֹל סָגוּל.

עד השמים

עולם שיח:

שם הסוגה:

כְּתֹבּוּ גַם אַתֶּם יוֹמָן.
בְּחַרוּ לַיּוֹם זְמַנִּים (לְפִי שָׁנִים, חֳדָשִׁים, שְׁבוּעוֹת, יָמִים, או שָׁעוֹת)

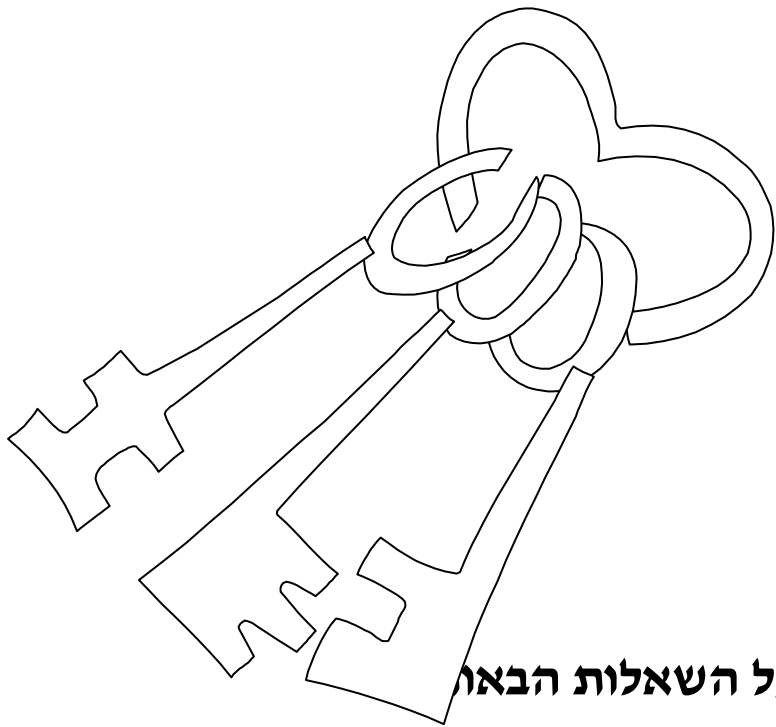

הַלֵּב הוּא מַחְבּוּא

הַלֵּב הוּא מַחְבּוּא

לְכֹל הַדְּבָרִים שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְהִגִּיד בְּקוֹל.
 כְּשֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְסַפֵּר עַל הַיְלָדָה שֶׁאֲנִי אוֹהֵב
 וּמִפְחָד שֶׁיִּצְחָקוּ
 אֲנִי מְסַפֵּר בְּלֵב
 כְּשֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְהִגִּיד מֶלֶךְ גִּסָּה
 וּמִפְחָד שֶׁאֲבֹא וְאֶמָּא יִשְׁמְעוּ
 אֲנִי אוֹמֵר בְּלֵב.
 יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ בְּלֵב
 וְכְשֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְהִגִּיד אוֹתָם בְּקוֹל
 אֲנִי לֹא יְכוּל.

מתוך: נשיקה בכיס

ענו על השאלות הבאות

1. הֵלֵב הוּא מְחֻבָּא ל_____

2. מִדּוּעַ מְשַׁמֵּשׁ הֵלֵב כְּמְחֻבָּא?_____

3. כִּמָּה בָּתִּים לְשִׁיר?

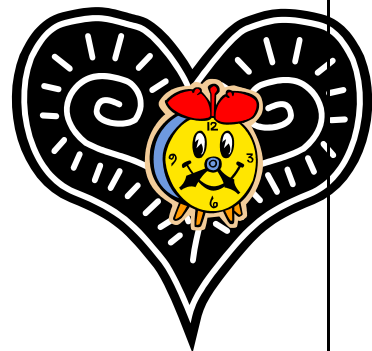
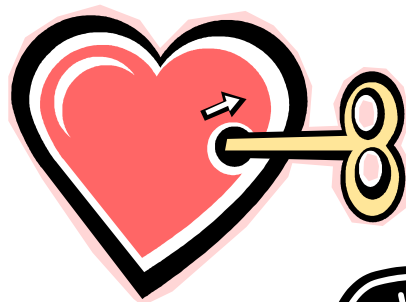
4. הֶעֱתִיקוּ אֶת הַתְּרוּזִים בְּשִׁיר:

_____ - _____
_____ - _____

5. בְּשִׁיר מוֹפִיעָה מָלָה חוּזָרָת. מַהִי? וּמִדּוּעַ לִדְעֹתְכֶם?

6. הָאֵם הַלֵּב הוּא מְחֻבָּא טוֹב? מַה דְּעֹתְכֶם?

7. יֵשׁ לָכֶם עוֹד רַעְיוֹן לְמַחְבּוּא? אוֹ הַצָּעָה נוֹסֶפֶת לְהִתְמוּדָדוֹת עִם דְּבָרִים אִישִׁיִּים?

צוּרוֹת שֶׁל לֵב

לֵלֵב שְׁלִי צוּרוֹת אֵין סוּף.

כְּשֶׁאֲנִי כוֹעֵס- הֵלֵב שְׁלִי הוּא אֶגְרוֹף.

כְּשֶׁאֲנִי חוֹלֵם- הֵלֵב שְׁלִי הוּא עֲפִיפּוֹן.

כְּשֶׁאֲנִי פוֹחֵד - הֵלֵב שְׁלִי הוּא שְׁעוֹן.
 כְּשֶׁאֲנִי רָעֵב – הֵלֵב שְׁלִי הוּא לַחֲמִנִּיה.
 כְּשֶׁאֲנִי צָמָא - הֵלֵב שְׁלִי הוּא מִימִיָּה.
 הֵלֵב שְׁלִי יָכוֹל לְהִיּוֹת כַּדּוֹר
 מְשַׁלֵּשׁ וְאַפִּילוּ קִבְיָה.
 וְאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ
 וְאֲנִי חוֹשֵׁב :
 כְּשֶׁאֲנִי מִמֶּשׁ אוֹהֵב
 אֵיזוֹ צוּרָה יֵשׁ לִלְבִּי!

בכיס

מתוך : נשיקה

עֲנוּ עַל הַמְּשִׁימוֹת הַבָּאוֹת :

1. כִּמָּה צוּרוֹת לֵלֵב הַמְּשוֹרָרֶת? כִּתְּבוּ אֶת שְׁמוֹ.

2. אֵיזוֹ צוּרָה לֵלֵב שְׁלִי כְּשֶׁאַתֶּם כּוֹעֲסִים ?

3. איזו צורה ללב ש'לכם כ'שאתם פוחדים ?

4. מה, לדעתכם, צורת לבה ש'ל המשוורת כ'שהיא מ'מש אוהבת ?

5. איזו צורה ללבכם – כ'שאתם אוהבים ?

מבנה השיר :

1. כ'מה בתים לשיר ?

2. כ'מה שורות בשיר ?

3. א. צ'בעו את החרוזים בשיר. ב. העתיקו את החרוזים :

_____ - _____
_____ - _____

4. ש'ערו, מתי לדעתכם הלב נ'היה כדור ? ומתי קב'יה ?

כדור - _____

קב'יה _____

ש'רשרת

כ'לנו יחד ש'רשרת
ו'כל א'חד חרוז.
כל א'חד הוא פ'לח
א'נחנו ב'יחד תפוז.

בואו נ'חזיק יד'ים
ב'יום כ'חלחל,
ו'נש'בע ש'
א'נחנו מ'עג'ל

כל אחד הוא חור
כלנו יחד רשת.
כל אחד הוא צבע
אנחנו יחד קשת.

בואו נחזיק ידיים
ביום כחלחל,
ונשבע: אתה ואני
אנחנו גלגל.

בואו נחזיק ידיים
ביום כחלחל,
נשבע שכלנו פעמון
וכל אחד ענבל.

כלנו יחד עץ
וכל אחד עלה.
כלנו יחד עדר
וכל אחד טלה.

מתוך: נשיקה בכיס

מבנה השיר:

1. כמה פתים לשיר? _____

2. הדגישו את החרוזים הרל היו

השרשרת משנה בכל פעם צורה:

איזה סוג של שרשרות וחרוזים בשיר?

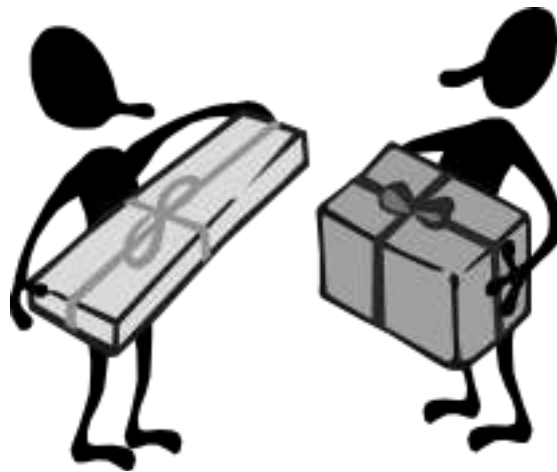
הַמְשׁוֹרָרֶת מְשַׁתְּמֶשֶׁת בְּדַמוּיִים שׁוֹנִים מְעוֹלָם הַצּוֹמֵחַ, הַחַי וְהַדּוֹמָם
לְבִטָּא אֶת הַיְחִיד וְאֶת הַיַּחֲד.
חֲשְׁבוּ יַחַד עִם יְלָדֵי קְבוּצַתְכֶם וּמִצְאוּ דְּגֻמָּאוֹת נוספות :

חבר שלם / שלומית כהן-אסיף

כל אחד צריך
שיהיה לו חבר אחד לפחות.
חבר יותר מאח, יותר מאחות.
חבר כל הזמן, כל הימים
לא חבר לפעמים.
חבר שמקשיב

שיודע לריב.
חבר בלי לשקר
חבר שתמיד חוזר.
כל אחד צריך
שיהיה לו חבר.
לא רבע חבר,
לא חצי
חבר שלם, אחד לפחות
חבר יותר מאח, יותר מאחות.

ענו על המשימות הבאות :

1. האם אתם מסכימים עם המשפט : "כל אחד צריך שיהיה לו חבר אחד לפחות " ? נמקו.

2. האם גם לכם יש חבר כמו זה המתואר בשיר? אם כן – ספרו עליו.

3. האם את/ה חבר/ה כזה ? נמק תשובתך.

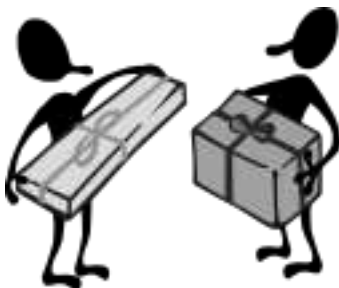
4. מבנה השיר :

א. כמה בתים בשיר ? _____

ב. כמה שורות בכל בית ? _____

ג. סמנו בשיר את המילה חבר. כמה פעמים היא מופיעה? _____

ד. מה חזרה זו באה להדגיש?

5. אילו שורות חוזרות בשיר? מתחו קו מתחתן.

חריזה בשיר:

6. העתיקו מ"מילון המושגים" את פירוש המילה: "חרוז"

7. בשיר זה ישנם חרוזים בסופי מספר שורות. סמנו בשיר את החרוזים ורשמו את 4 החרוזות שיש בשיר :

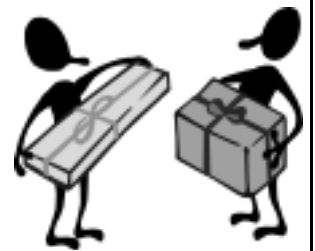
א. _____ - _____

- ב. _____ - _____
- ג. _____ - _____
- ד. _____ - _____

8. האם אתם אוהבים חרוזים? _____ אם כן מדוע?

9. שערן, מדוע בחרה המשוררת לכתוב שורות אלו בחרוזים?

10. ספרו על חבר שהייתם רוצים שיהיה לכם, החבר ה"מושלם".

שביל הזהב / שלומית כהן אסיף

צריך למצוא את שביל הזהב
צריך לוותר,
אבא אומר לאמא
יוםם וליל.

אני אוהב לטייל
ואף פעם לא ראיתי שביל זהב.

אבל אבא כל הזמן מדבר עליו

אומר ששביל הזהב – רחב.

אני חושב שאין שביל זהב.

אם יהיה שביל כזה באמת

היו אוספים את הזהב מן השביל

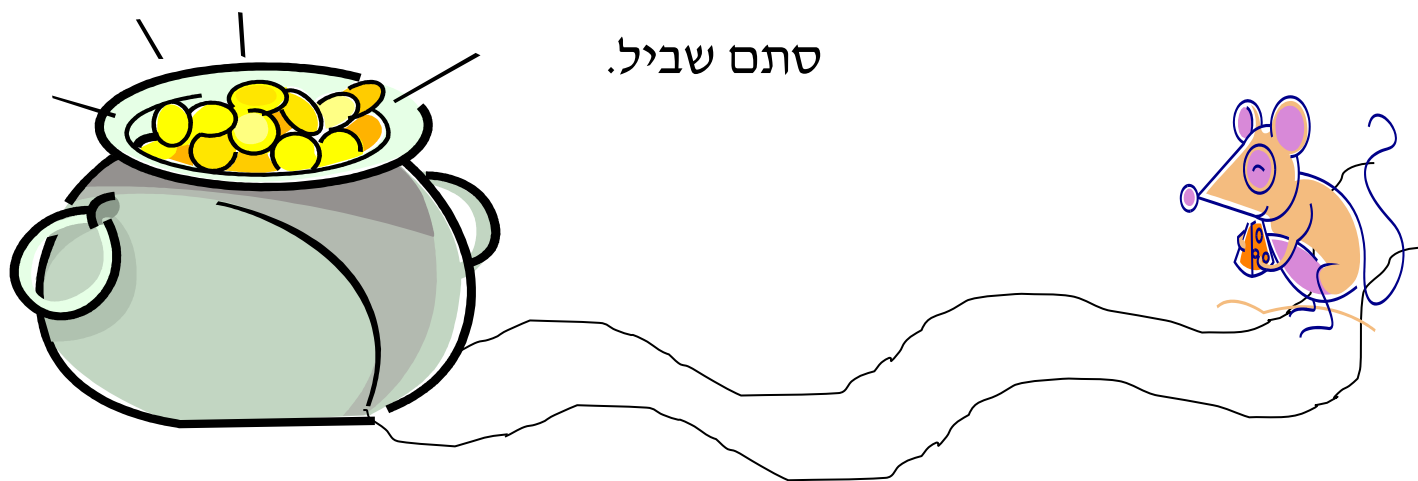
בשק או בתרמיל.

ובלי הזהב

שביל הזהב

היה נשאר

סתם שביל.

ענו על השאלות הבאות:

1. בשיר _____ בתיים.

2. כמה שורות בכל בית ? _____

3. בשיר חריזה מסורגת (=שורה כן ושורה לא).

כמו כן ישנם חרוזים שממשיכים בבית הבא של השיר.

רשמו את החרוזים שמצאתם.

א. _____ - _____

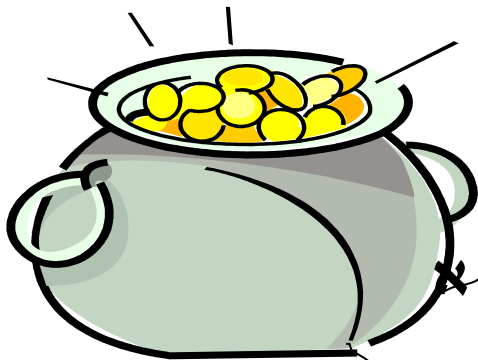
ב. _____ - _____

ג. _____ - _____

ד. _____ - _____

4. מצאו במילון (ספיר), או שאלו את הוריהם – מהו שביל הזהב ?

5. נסו להיזכר, האם השתמשתם במושג, או במשמעות המושג: "שביל הזהב" באיזשהו מצב בחייכם ?

איש העץ / שלומית כהן א

לפני קריאת השיר :

מה דעתכם, אם קוראים רק את שם השיר, על מה אפשר לחשוב שמסופר בשיר ?

קראו את השיר :

איש העץ / שלומית כהן אסיף

אני מכיר עץ אחד
שיש לו עיניים,
ידיים ורגליים
ואף נורא מיוחד.
הוא כמו איש,
כך אני מרגיש.

את כל הסודות שיש
לעץ אני לוחש.
הוא מקשיב
מחייך ולא משיב.
הוא כמו איש,
כך אני מרגיש.

ענו על השאלות הבאות :

לאחר קריאת השיר – כתבו, על מה חשבתם בעת קריאת השיר : "איש העץ" ?

מבנה השיר -

1. כמה בתים יש לשיר ? _____

2. כמה שורות בכל בית ? _____

3. בשיר יש שורות החוזרות על עצמן. הקיפו אותן בעיגול.

4. האם יש בשיר מילים החוזרות על עצמן? _____

אם כן – צבעו כל מילה החוזרת על עצמה בצבע שונה.

5. שער, מדוע לדעתכם חוזרת המשוררת על המילים והצלילים בשיר ?

6. שער, כיצד שורות ומילים חוזרות עוזרות לנו להבין טוב יותר את המסר שהמשוררת רוצה להעביר ?

מסקנה – למדנו ש..

תוכן :

1. המילים: "הוא" ו"אני" חוזרות בשני הבתים. מי זה הוא ? _____

2. אני מכיר עץ אחד שיש לו עיניים ידיים ורגליים ואף נורא מיוחד.

מי זה אני ? _____

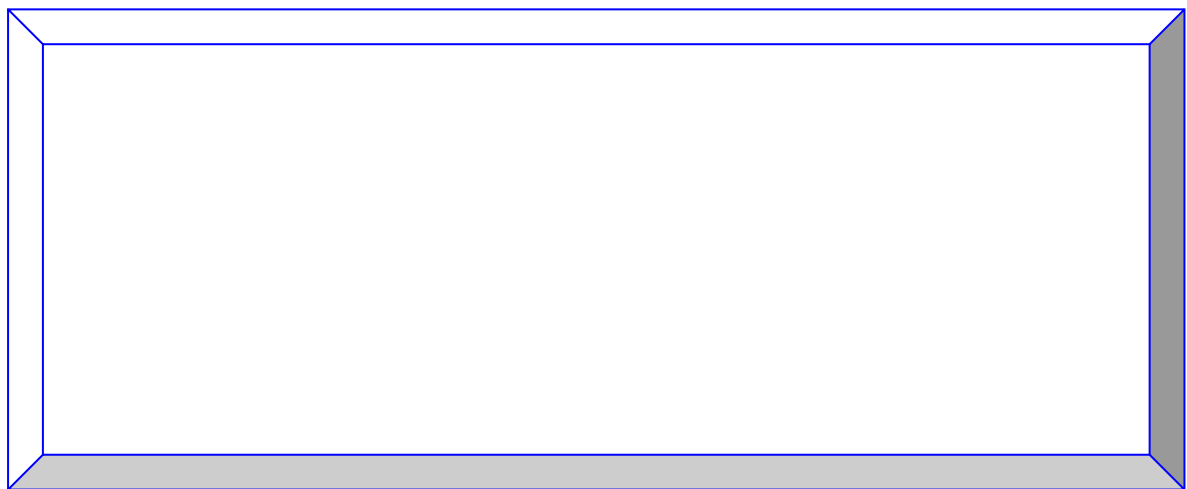
3. א. בכל בית יש הסבר אחר, למה המספר מרגיש שהעץ הוא כמו איש.
כדי להבין מהו ההסבר בבית 1, הקיפו בו את כל המילים שמתארות
את העץ. מה משותף למילים אלו ולבן-אדם ?

בית ראשון :

אני מכיר עץ אחד
שיש לו עיניים,
ידים ורגליים
ואף נורא מיוחד.
הוא כמו איש,
כך אני מרגיש.

ב. קראו שוב את כל המילים שהקפתם, וציירו עץ כמו זה שהמספר מכיר.

הצליל בשיר:

4. א. בבית 2 שומעים את הצליל _____ חוזר כמה פעמים. הצליל החוזר
הזה עוזר לנו להבין שהמספר לוחש.....ש.....ש..... את הסודות.
את הסודות הוא רוצה לגלות רק לעץ, ולא למישהו אחר.

ב. מה קורה בין המספר לבין העץ ?

ג. הקיפו את המילים המדברות על הקשר בין המספר לבין העץ.

מה משותף למילים אלו ?

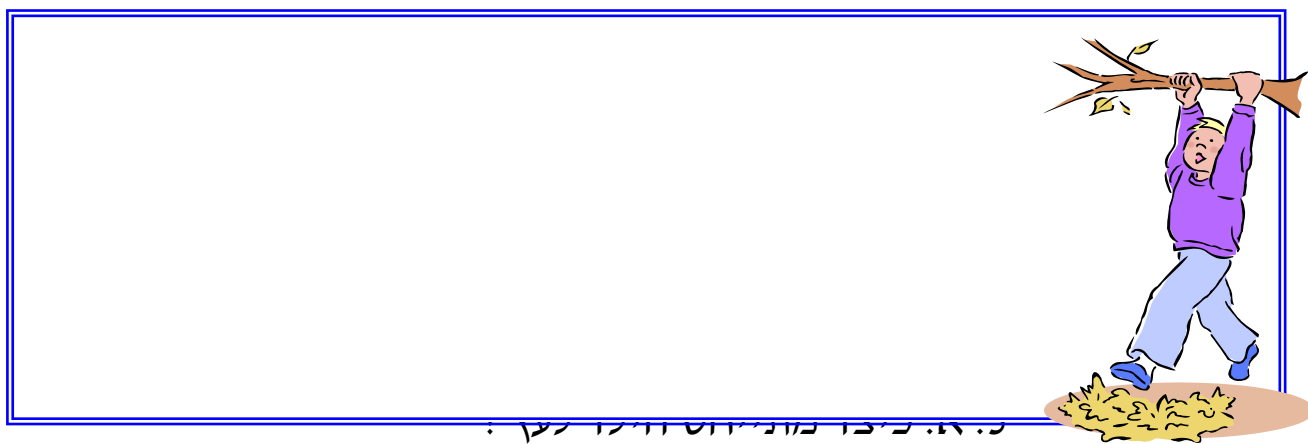
ד. למי אתם לוחשים סודות?

ה. ואולי גם המספר מרגיש שהעץ הוא לא סתם מישהו, אלא

ו. עבודה בזוגות :

חברו בית נוסף לשיר ובו העץ עונה לילד (המספר). מה הוא עונה לו?

על מה הם עוד משוחחים ?

ב. מה דעתכם על כך ?

ג. מה ניתן ללמוד על ילד שמתייחס כך לעץ ?

ד. האם גם לכם קרה מקרה שבו סיפרתם סודות לחפץ מסויים ?

האנשה :

ייחוס (הענקת) תכונות אדם לעצמים דוממים או לבעלי חיים.
מתן אופי אנושי.

מכתב

לקחתי דף

כתבתי מכתב.

כתבתי איך אני מרגיש

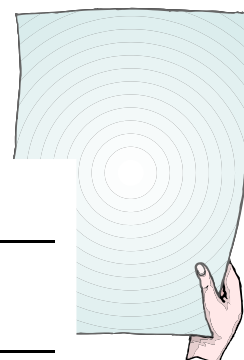
ומה שלומי.

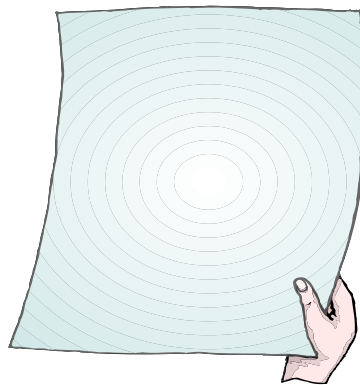
ספרתי על עצמי

והתמתי את שמי.

כתבו מכתב לחבר או חברה.

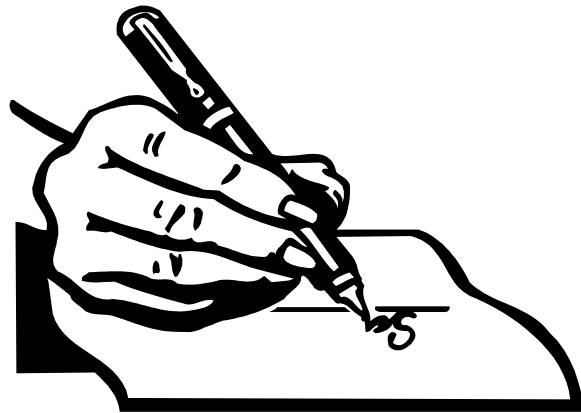
סיכום:

עבור על השירים שלמדנו וגם על כאלה שגיליתם בעצמכם בספריות השונות ונסה למצוא מכנה משותף בין יצירותיה של ש. כ. אסיף.
א. מהם הנושאים שהיא כותבת עליהם בעיקר?

ב.האם אתם מוצאים קשר בין היצירות שלה?

ג.מה לדעתכם הדברים שגיליתם מלמדים על שלומית כהן אסיף כאדם?

ד.היצירה שהכי אהבתי היא: _____ מפני ש...

טקסטטים

מעולם העשיה

הולכים על ארץ נקיה / שולמית פרידור

קרה לכם בודאי שיצאתם לטייל בטבע. המקום היה יפה, הטבע עשה הכל כדי ליפות אותו, אבל האדם לכלך את המקום. סביבו ובתוכו נמצאו בקבוקי שתיה ריקים, פחיות, שקיות גילון ואשפה אחרת.

הלכלוך לא רק מקלקל את מראה הנוף, הוא גם פוגע בו ישירות, הסיסמה הקצרה "הולכים על ארץ נקיה" היא חלק מתהליך שמטרתו לחנך. היא באה לעודד את הצבור הישראלי לקחת חלק באחריות לנקיון הארץ. היא באה לבקש מן המטילים ברחבי ישראל לאסוף את הלכלוך בתם הטיול בטבע ולהשליך אותו אל פחים גדולים הנמצאים בכל השמורות ובכל אתרי הטבע.

למשפט שני פרושים אפשרים, פרוש אחד הוא : אנחנו צועדים על אדמת הארץ שלנו שהיא נקיה. ופרוש שני הוא ניב בשפת הדבור האומר : המטרה שלנו היא להגיע לארץ נקיה, או, אנחנו פועלים כדי שהארץ שלנו תהיה נקיה. המשפט הוא סיסמה, כלומר זוהי אמירה קצרה המביעה רעיון שמעודד לעשות פעולה. המשפט הקצר הזה כשהוא חוזר בכל אמצעי התקשורת וכל אחד משנן אותו זביא, כך כלם מקוים, לשינוי בהתנהגות של האזרחים.

המשרד לאיכות הסביבה ורשות הטבע והגנים כבר למדו בעבר שאפשר לחנך אותנו האזרחים, כלומר אשפר לשנות התנהגות לא רצויה לרצויה, אחת ההצלחות הגדולות שלהם היתה שמירת פרחי הבר. הצלחה זו ואחרות מעודדת את המשרד לאיכות הסביבה ורשות הטבע והגנים, והם מקוים שמהר ילמד המטייל גם לשמר על ארץ נקיה.

ענו על השאלות הבאות:

1. השלימו בטבלה וכתבו האם המשפט הוא נכון או לא נכון על פי הכתוב בטקסט:

המשפט	נכון	לא נכון
1. המטיילים בטבע מקפידים לאסוף את הכלוך בתום הטיול.		
2. מטרת הסיסמה "הולכים על ארץ נקייה" היא שהמטייל יקח על עצמו אחריות בשמירה על ניקיון הארץ.		
3. הסיסמה לא תביא בהכרח לשינוי בהתנהגות המטיילים		

		4. המטיילים לעיתים משאירים בקבוקי שתייה ריקים , פחיות , שקיות ניילון וסוגי אשפה
		5. המשרד לאיכות הסביבה למדו כי ניתן לחנך את המטיילים
		6. המשרד לאיכות הסביבה ורשות הטבע לא הצליחו לשמר את פרחי הבר

2. העתיקו מתוך הטקסט את שני הפרושים לסיסמה "הולכים על ארץ נקייה"

פרוש ראשון : _____

פרוש שני : _____

3. כתבו למה גורם הלכלוך שהמטייל משאיר אחריו?

4. בשורה 2 כתוב "סביבו ובתוכו" :

למי מתכוונים במילים "**סביבו ובתוכו**"?

5. במשפט : "המשרד לאיכות הסביבה ורשות הטבע והגנים כבר למדו בעבר שאפשר **לחנך** אותנו האזרחים".

כתבו מה פרוש המילה "**לחנך**"?

6. העתיקו מתוך הטקסט את פרוש המילה "**סיסמה**".

7. בטבלה שלפניכם **פעלים** מתוך הסיפור , השלימו את **הפעלים** במקום המתאים בטבלה.

הפועל ביחיד	הפועל ברבים
הולך	
	אוספים
צועד	
	פועלים
מחנך	
	מקלקלים

8. כתבו לכל שם עצם תואר מתאים

- א. ארץ _____
 ב. פחית _____
 ג. אשפה _____
 ד. שקית _____
 ה. טבע _____

9. מתחו קו בין הסיבה לתוצאה

הסיבה	התוצאה
האדם משאיר בקבוקי שתייה ריקים, שקיות ניילון ואשפה	שמירת פרחי הבר.
המטייל מקפיד לא לקטוף את פרחי הבר	קלקול מראה הנוף ופגיעה בנוף באופן ישיר

10. מה פרוש המילה "משנן"

- א. חוזר על עצמו
 ב. אומר את המשפט פעם אחת
 ג. אומר אותו שני פעמים.

11. מהי מטרת הטקסט , הקיפו את התשובות הנכונות

- א. לתאר לנו את הפעילות של המשרד לאיכות הסביבה , ורשות הטבע והגנים.
- ב. לספק לנו מידע על פרחי הבר.
- ג. לעודד אותנו כיצד לקחת חלק באחריות לניקיון ארצנו.
- ד. לעודד אותנו לצאת לטיולים.
- ה. להסביר לנו את החשיבות לשמירה על ארץ נקייה.

12. הוריקם הודיעו לכם כי בחופשה הקרובה תצאו לטייל באחת משמורות הטבע בארץ.

א. רשמו אילו פעולות עליכם לבצע בזמן השהות שלכם בשמורת הטבע.

ב. כתבו מדוע פעולות אלו חשובות כל כך!

קראו את הטקסט :

מי יציל את חיות הבר ? / מתוך "פשוט"

פעם אפשר היה לראות בארץ דובים, ברדלסים ואפילו תנינים. לצערנו, החיות הללו נִכְחָדוּ (נעלמו) מן הארץ. במאה השנים האחרונות יורד מספר חיות הבר בישראל בקצב מדאיג. אם לא נשים לב, יִכְחָדוּ עוד חיות בר. האם אתם יכולים לתאר לעצמכם ארץ ללא חיות בר?

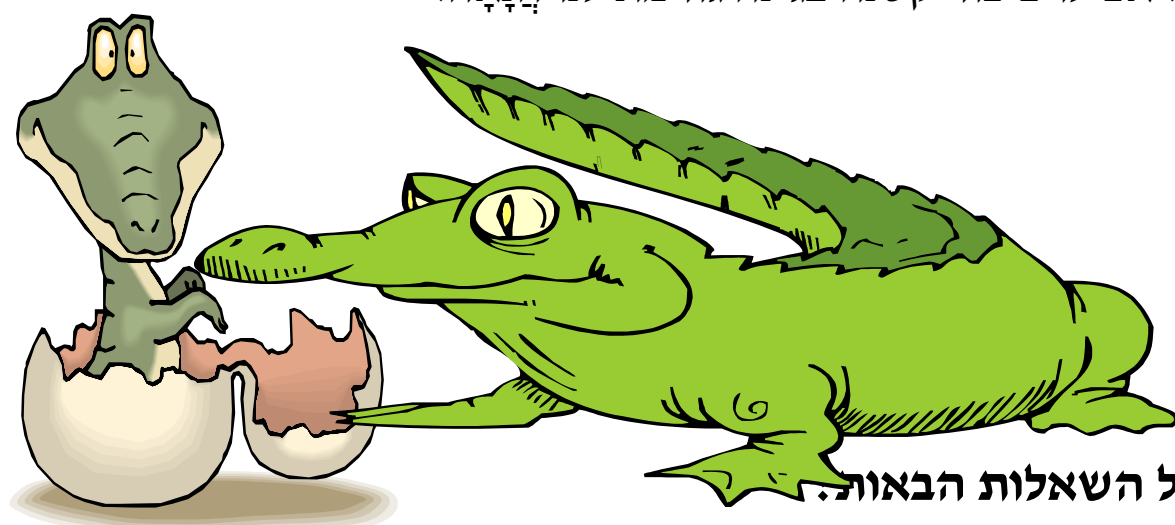
מה פוגע בחיות הבר?

מספר התושבים בישראל הולך וגדל. יש צורך בבניה של בתים, כבישים ומפעלים. יש פחות שטחים פתוחים, ולכן קשה יותר לבעלי החיים למצוא מקום לחיות בו.

בנוסף על כך, בני האדם גורמים לזיהום של המים והאוויר, ובעלי החיים סובלים מכך.

יש גם ציידים שצדים בעלי חיים. בעלי חיים רבים מתים מהרעלות. החקלאים מפזרים בשדות חמרי הדברה (רעל) נגד מזיקים. בעלי חיים אחרים, שאוכלים את המזיקים המורעלים, סופגים את הרעל ונפגעים בעצמם. בעלי חיים רבים נדרסים, ויש עוד צרות מצרות שונות.

נזקים רבים לבעלי חיים נגרמים על ידי בני האדם. רוב האנשים לא מתכוונים להזיק לבעלי החיים ואפילו מצטערים על הנזקים האלה. מי אינו אוהב לראות יעלים מקפצים ברחו במצוקי עין גדי, או נשרים הפורשים כנפיים ודואים בשמורת גמלא? אפילו ציפור קטנה בגינה גורמת לנו הנאה.

ענו על השאלות הבאות:

1. מה פוגע בחיות הבר? סמנו את הסיבות הנכונות לפי הקטע.

- בגלל הבניה נשאר מעט מקום לבעלי החיים.
- הציידים צדים את החיות.
- בעלי חיים מתים מקור.
- בעלי חיים נדרסים.
- בעלי חיים מתים בגלל חומרי הדברה שמפזרים בשדות.
- בעלי חיים מתים ממחלות.
- בני האדם מזהמים את האוויר והמים.
- בעלי חיים גדולים טורפים בעלי חיים קטנים.

2. א. בפסקה 1 כתוב: "לצערנו החיות הללו נכחדו (נעלמו) מן הארץ" – מצאו בקטע למי

הכוונה במילים "החיות הללו" -

ב.במשפט: "אם לא נשים לב, יִכָּחֲדוּ עוד חיות בר".

הציעו מילה אחרת למילה: "יכחדו"

3. "בר" פרוש המילה במילון הוא: חוץ, מקום מחוץ לשוב. (מתוך המילון אבן שושן).
מדוע נקראות חיות אלו חיות בר?

4. מדוע לדעתכם מפרסמים קטע כזה?

גן החיות התנכי בירושלים

מתוך עלון המיועד למבקרים בגן החיות התנכי בירושלים.

1. קראו את הכותרת שלפניכם.

2. שער - על מה ידובר בעלון?

3. שאלו שאלות על הכותרת:

א.

ב.

ג.

ד.

ה.

כללי התנהגות וזהירות:

1. אסור להאכיל את בעלי החי
2. אין להבעיר אש
3. אסור לעבור גדרות.
4. צייתו להוראות בשלטי הגן, והישמעו להנחיות אנשי הצוות.
5. שמרו על הניקיון.
6. אין להכניס בעלי חיים לשטח הגן.

מזכרות

חנויות המזכרות פתוחות בימי חול ואפשר לרכוש בהן שפע של מתנות, ספרים, כתבי

עת ועוד, לכל גיל ולכל תקציב.

שירותי מזון ומשקה

המזנון הראשי נמצא ברחבת הכניסה. מזנונים נוספים מצויים בפינת החי ובמרכז המבקרים ב"תיבת-נוח".

שעות פתיחת הגן

שערי הגן נפתחים בבוקר בשעה 09:00, ובשבת ב- 10:00.
הגן נסגר בחורף בשעה 17:00, ובאביב ובסתיו ב- 18:00, בקיץ ב- 19:30 (שבת בקיץ עד 18:00). ימי שישי במשך כל השנה עד 16:30.
הקופה נסגרת שעה לפני סגירת הגן.

תחבורה

מספר קווי אוטובוס מגיעים לגן: קו 26 (מהר הצופים ומהתחנה המרכזית),
קו 33 (מהר-נוף ומהקניון).

ענו על השאלות הבאות:

1. שלושה ילדים ביקרו בגן החיות. סמנו ליד כל אחד אם הוא התנהג לפי כללי ההתנהגות בגן.

כללי ההתנהגות בגן			כן	לא
א. גלעד קנה ארטיק במזנון, וזרק את עטיפתו לפח.				
ב. טלי הגישה לקוף בוטנים.				
ג. עמרי הביא איתו לגן את הכלב שלו.				

2. לפי העלון, מה אפשר לעשות בגן החיות נוסף על ביקור החיות? (הקיפו תשובה נכונה)

(1) להאכיל את החיות

(2) לקטוף פרחים

(3) לרכוש מתנות וספרים

3. בעלון כתוב : "שפע של מתנות". הכוונה היא : (הקיפו תשובה נכונה)

(1) מתנות זולות

(2) כמה מתנות

(3) מתנות קטנות

(4) מתנות רבות

4. אורי רוצה לבקר בגן החיות בשבת בקיץ. עד איזו שעה הוא צריך להגיע לקופת הגן?
(הקיפו תשובה נכונה)

16:00

17:00

18:30

19:30

5. למה מיועד העלון המחולק למבקרים בגן החיות? (הקיפו תשובה נכונה)

א. לגרום למבקרים לאהוב את החיות ולעודד אותם לאמץ חיות בית.

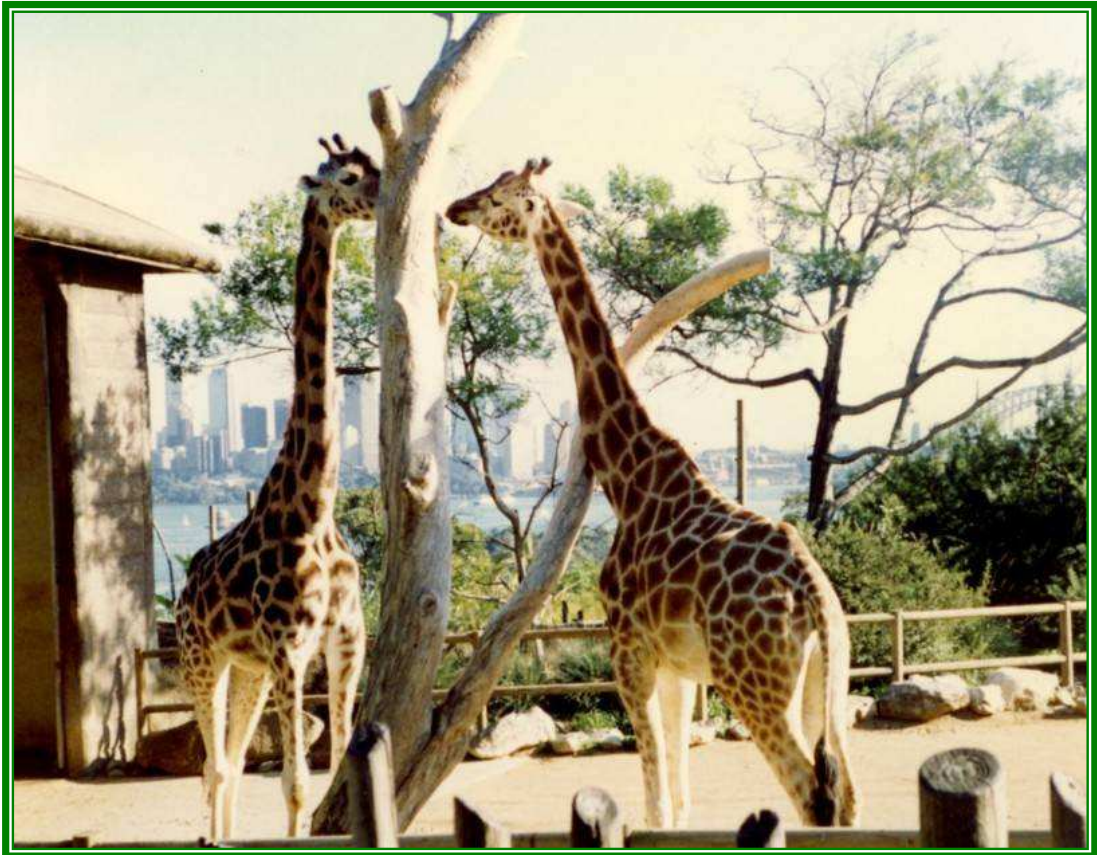
ב. להדריך את המבקרים איך להתנהג בגן ולמסור להם מידע חשוב על הגן.

ג. לתאר את החיות בגן ולהסביר למבקרים איך להגיע לכלובים שלהן.

ד. לגייס מתנדבים לעבודה עם החיות ולתת הנחיות לטיפול בהן.

6. הוסיפו שני כללי התנהגות לרשימה שבעלון :

א. _____

קראו את המודעה!

הנסיעה ברכבת תענוג:

להתרווח בכורסא נוחה ולעלעל בעיתון,

או אם תרצו לקרוא ספר מעניין

וגם לשתות משקה קל אפשר רק

בנסיעה ברכבת.

מדוע להתמודד עם בעיות התנועה

בכבישים, בנסיעה ברכב הפרטי,

כאשר אפשר ברכבת לנסוע בביטחון

בשלווה וגם בחיסכון.

נצלו את היתרונות שהרכבת מעניקה לכם והתענגו.

@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@

ענו על השאלות הבאות:

1. המודעה מציעה לאנשים

א. לשתות משקה קל.

ב. לנסוע ברכבת.

ג. לקרוא עיתונים.

ד. לנסוע במונית.

2. מי פרסם את המודעה?

א. משרד המסחר והתעשייה.

ב. הנהלת הרכבת.

ג. אנשים שנוסעים ברכבת.

ד. נהג הרכבת.

3. להתרווח פירושו במודעה:

א. להרוויח כסף.

ב. לעשות רווח.

ג. להתארח בקרון.

ד. לשבת בצורה נוחה.

4. לעלעל פירושו במודעה:

א. לעלות לרכבת.

ב. לדפדף.

ג. לקטוף עלים.

ד. לחפש.

5. לנצל פירושו במודעה:

א. להציל את.

ב. להנות מ:

ג. להצליח ב:

ד. לנסוע ב:

6. מעניקה פירושו במודעה:

א. נותנת.

ב. ענקית.

ג. מעשירה.

ד. מענגת.

7. האם נסעת פעם ברכבת? _____

אם כן, כתבו את מטרת הנסיעה ותארו את הנסיעה שחוויתם.

סוגים רבים של ציפורים במעגן מיכאל

מאת עמית גרינברג. מתוך "ינשוף" דו שבועון לחדשות בארץ ובעולם 3/12/2007

אם אתם רוצים לראות את הציפורים הנוודות שמגיעות לביקור ביננים בישראל, תוכלו לעשות את זה בקיבוץ מעגן מיכאל.

סוגים רבים של ציפורים מגיעים לברכות הדגים של הקיבוץ.

מדריכים של החברה להגנת הטבע יסבירו לכם אילו סוגי ציפורים אתם רואים, ויספרו לכם דברים מעניינים עליהן.

אגב, סביב הרגליים של ציפורים רבות יש טבעות קטנות. בעזרת הטבעות האלה אפשר לעקוב אחרי הציפורים בכל מקום בעולם.

כָּבֶד רָאִינוּ כָּאן צִיפּוֹרִים שֵׁשׁ לָהֶן טַבָּעוֹת שְׁאֲנֵחֵנוּ בְּעֶצְמָנוּ שְׁמָנוּ" אֹמְרִים בְּחִבָּרָה
לְהַגִּיט הַטָּבֵעַ.

ענו על השאלות הבאות:

1. מהו הנושא של קטע המידע?

2. למה מתכוונים כשאומרים ש"הציפורים הנודדות מגיעות לביקור ביניים בישראל?"

3. איך קוראים למקום בו מתרכזות הציפורים הנודדות?

4. כיצד נוכל לדעת אילו ציפורים מגיעות לקיבוץ מעגן מיכאל?

5. אילו דברים ניתן ללמוד מקטע המידע?

לגבי הציפורים	לגבי החברה להגנת הטבע

6. האם יש קשר בין התמונה לבין קטע המידע? הסבירו את תשובתכם.

7. מה לדעתכם רצה כותב קטע המידע להדגיש?

8. האם המידע שנמסר לנו בקטע המידע הוא מידע שחשוב לנו לדעת? נמקו את תשובתכם.

9. כתבו דו-שיח בין איש החברה להגנת הטבע, לבין ציפור שהוא שם לה טבעת בשנה שעברה ועכשיו הוא פוגש בה שוב.

10. "בַּעֲזָרַת הַטְּבָעוֹת הָאֵלֶּה אֶפְשָׁר לַעֲקוֹב אַחֲרֵי הַצִּיּוּרִים בְּכָל מָקוֹם בְּעוֹלָם?

מדוע לדעתכם חשוב לעקוב אחר הציפורים בזמן מסעותיהן בעולם?

11. מהי, לדעתכם, מטרת קטע המידע?

12. מה הקשר בין המילים "ציפורים נודדות" לבין "ביקור ביניים"?

13. אם אתם רוצים לראות את הציפורים הנודדות שמגיעות לביקור ביניים בישראל, תוכלו לעשות את זה בקיבוץ מעגן מיכאל.
מצאו במשפט מילת סיבה, סמנו אותה וכתבו מהי התוצאה.

14. הוסיפו סימני פיסוק לקטע הבא :

אָגב סָבִיב הָרָגְלִיִּים שֶׁל צִיפּוֹרִים רַבּוֹת יֵשׁ טַבָּעוֹת קִטְנוֹת בְּעֶזְרַת הַטַּבָּעוֹת הָאֵלֶּה אֶפְשָׁר
לָעֻקּוֹב אַחֲרֵי הַצִּיפּוֹרִים בְּכָל מְקוֹם בָּעוֹלָם כְּכֹר רְאִינוּ כָּאן צִיפּוֹרִים שֵׁשׁ לָהֶן טַבָּעוֹת
שֶׁאֲנַחְנוּ בְּעֶצְמָנוּ שִׁמְנוּ אוֹמְרִים בַּחֲבֶרָה לְהַגִּיט הַטַּבָּע

15. במשפט: "כְּכֹר רְאִינוּ כָּאן צִיפּוֹרִים שֵׁשׁ לָהֶן טַבָּעוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ בְּעֶצְמָנוּ שִׁמְנוּ", יֵשׁ מִרְכָּאוֹת.
מִהוּ תַּפְקִידוֹן שֶׁל הַמִּרְכָּאוֹת בַּמִּשְׁפָּט זֶה?

קראו את הטקסט, מספרו את שורותיו

תולעי משי

תולעי המשי* הגיעו אלינו מאַרְצֵי־רַחוּקָה- מַאֲרָץ סִין.

זֶחְלִי תוֹלְעֵי הַמָּשִׁי בּוֹקְעִים מִן הַבִּיצִים בְּאֶבֶיב, בְּזֶמֶן שֶׁבוּ מוֹפִיעִים עַל עֵץ הַתּוֹת
עֲלִים יְרוּקִים חֲדָשִׁים.

מִזֻּנָּן שֶׁל תוֹלְעֵי הַמָּשִׁי הוּא עֲלֵי תוֹת יְרוּקִים.

זֶחְלִי תוֹלְעֵי הַמָּשִׁי הָאֵפְרִים וְהַמְּקוֹמָטִים, זוֹלָלִים עֲלֵי תוֹת לֵלָא הָרָף, מִבְּקָר עַד עֶרֶב
וְאֵף כָּל הַלַּיְלָה.

כְּעֵבֶר שְׁבוּעַ הַזֶּחְלִים הוֹפְכִים לְתוֹלְעִים גְּדוֹלוֹת וְשִׁמְנוֹת. עוֹרָן נִמְתָּח, נִהְיָה בְּהִיר
וְתֵאֱבֹנָן שֶׁל הַתוֹלְעִים גִּדֵּל וּמִסְפָּר עֲלֵי הַתּוֹת שֶׁהֵן מְכַרְסָמוֹת רַב מְאֹד.

יוֹם אֶחָד וְהִנֵּה פּוֹסְקוֹת הַתוֹלְעִים אֶת כְּרָסוֹם הָעֲלִים, פּוֹסְקוֹת מִתְנוּעָתָן לְגִמְרֵי
וּמִתְחִילָה תְּקוּפַת הַהִתְגַּלְמוֹת. בְּזֶה אַחֵר זֶה מְקִיפִים אֶת עֶצְמוֹן תוֹלְעֵי הַמָּשִׁי בְּקוֹרֵי
מָשִׁי דְּקִיקִים וְאֵרוּכִים שִׁיּוּצָאִים מִפִּיהֶן וְהֵן מְכִינּוֹת מְעִילִים בְּצוּרַת פְּקָעוֹת הַדּוֹמוֹת
לְבִטָּנִים מְעֻגָּלִים.

עוֹבְרִים יָמִים וּפְלֵא נוֹסֵף מִתְרַחֵשׁ. מִפְּקַעַת הַמָּשִׁי בּוֹקֵעַ פֶּרֶפֶר לָבֹן. הַפֶּרֶפֶר מְרַפֵּר
בְּכִנְפֵיו אֵד אִינוּ עָף וְאִינוּ אוֹכֵל. נִקְבוֹת הַפֶּרֶפֶרִים מְטִילוֹת בִּיצִים חֲדָשׁוֹת שֶׁיַּחֲכוּ
לְתוֹרָן לְהַפִּךְ לְזֶחְלִים בְּבוֹא אֶבֶיב חֲדָשׁ.

*מָשִׁי- בֶּד עֲדִין וְיִקָּר מְאֹד הַמִּשְׁמֵשׁ לְהַכְנִיט בְּגָדִים

ענו על השאלות:

1. מהי מטרתו של טקסט זה? נמקו!

2. מאין מגיעות תולעי המשי?

3. א. באיזו תקופה בוקעים הזחלים מן הביצים?

ב. מדוע בוקעים הזחלים דווקא בתקופה זו?

4. תארו את הזחלים של תולעי המשי!

5. תארו את תקופת ההתגלמות של התולעים!

6. סדרו את המשפטים הבאים לפי סדר התרחשותם :

____ התולעים מקיפות את עצמן בקורי משי.

____ הזחלים בוקעים מן הביצים באביב.

____ מפקעת המשי בוקע פרפר לבן.

____ הזחלים הופכים לתולעים גדולות ושמנות.

7. הסבירו את המילים הבאות :

שורה 9 המילה: **כרסום** - _____

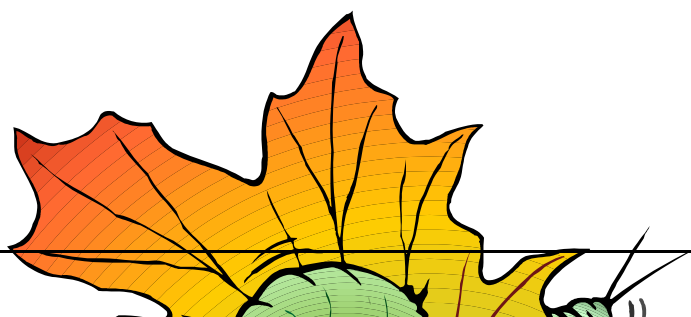
שורה **13**: **מרפרף** - _____

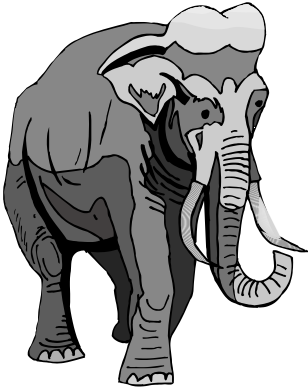
8. בשורה 15 כתוב: "... ופלא נוסף מתרחש"

לאיזה פלא מתכוונים?

9. איזה פלא התרחש לפניו?

10. לתופעה שקראתם בטקסט קוראים בטבע "גלגול" - האם תוכלו להסביר מדוע?

קראו את קטע המידע הבא וענו על השאלות:

פילים שפורים

בדרום אפריקה גדל עץ הנותן פרי שנקרא ה"מרולה".

טעמו של הפרי הוא כטעם המנגו, וגדלו כגדל השזיף.

פרי ה"מרולה" אינו מבשיל על העץ כמו שאר הפירות. הוא נושר על האדמה בעודו בשר. ורק אז כשהוא מנח על האדמה, הוא מבשיל וקל לאסוף אותו.

הפילים אוהבים מאוד את פרי ה"מרולה". כי כשהוא נמצא על האדמה, המיץ שלו הופך לזין. הפילים אוהבים זין זה, והם בולעים אותו בבתאבון ובכמיות גדולות.

ומה קורה אז? הפילים משתכרים! וכאשר פיל שכור, צריך להשמר מפניו, כי אז הוא מתנהג בחסר נימוס ובלי מעצורים.

1. איפה גדל פרי ה"מרולה"?

2. מהו הטעם של הפרי הזה?

3. מה הגדל של הפרי?

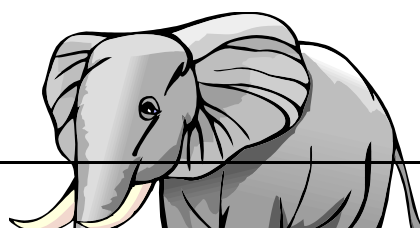
4. מתי מבשיל פרי ה"מרולה"?

5. מדוע אוהבים הפילים את הפרי הזה?

6. מה קורה לפילים אחרי שהם שותים את מיץ ה"מרולה"?

7. מדוע קורה כך לפילים ששותים את מיץ ה"מרולה"?

8. מדוע צריכים להזהר מהפילים לאחר שהם שותים את מיץ ה"מרולה"?

מַעֲרַת הַפִּילִים

בלי מַלַח אין חיים. כל בַּעֲלֵי הַחַיִּים זְקוּקִים לַמַּלַח. גם הפילים זְקוּקִים לַמַּלַח :
בַּלְעָדֵיו הֵם יָחָלוּ ויָמוּתוּ.

בכל מַאֲכָל שאנו אוכלים, יש מַלַח. בְּלֶחֶם יש מַלַח, בִּירְקוֹת יש, ואף בִּפִּירוֹת. גם הפילים
מקבלים את המלח שהם זְקוּקִים לוֹ, מן הַפִּירוֹת ומהִירְקוֹת שהם אוכלים, אך כַּמּוֹת מַלַח זו
אינה מספיקה להם.

לְמַזְלָם של הפילים, הַמַּלַח נמצא לא רק בִּים אֶלָּא אף בַּמְרִבֵּצִי מַלַח וּבִסְלָעִים הַרְחוּקִים
מֵהֶם. הפילים יודעים לַמְצוֹא סְלָעִים הַמְכִּילִים מַלַח. הם הולכים לִסְלָעִים הָאלֵה וּמְלַקְקִים
את המלח...

אבל לפילים החיים ליד הַר אֶלְגוֹן, בַּאֲפְרִיקָה הַמְרִבֵּצִית-הַמְזֻרְחִית, יש בַּעֲזָה חֲמוּרָה : הם
יכולים לַמְצוֹא את המלח שהם זְקוּקִים לוֹ, רק בְּמִקְוֵם אֶחָד- בַּמַּעֲרַת מַלַח הַנִּמְצָאת בְּהָר. בכל
עָרֵב, אַחֲרֵי שֶׁהַפִּילִים מַסִּימִים לְסַעוֹד את לֶבָם, הם הולכים לַמַּעֲרַת הַמַּלַח, כְּדִי לְכַרוֹת מַלַח
מִקִּירוֹת הַמַּעֲרָה וּלְלַקֵּק אוֹתוֹ.

הפילים מְלַקְקִים מַלַח בַּמַּעֲרַת הַמַּלַח בַּמִּשְׁךְ עֶשְׂרוֹת אֲלָפֵי שָׁנִים, דוֹר אַחֲרֵי דוֹר. בַּמִּשְׁךְ
הַשָּׁנִים הֵם הֶאָרִיכוּ וְהִעֲמִיקוּ את הַמַּעֲרָה. הַיּוֹם מַעֲרַת הַמַּלַח הִיא מְעֵרָה אֲרוּכָה מְאֹד וְחֲשׂוּכָה
מְאֹד, אֶךְ הַפִּילִים מַמְשִׁיכִים לְבוֹא אֵלֶיהָ. הֵם מְגִשְׁשִׁים בְּאַפָּלָה, עַד שֶׁהֵם מְגִיעִים לְקֶצֶה
הַמַּעֲרָה. שָׁם הֵם מַמְשִׁיכִים לְחֲצוֹב בָּהָר וּלְלַקֵּק מַלַח...

הקטע לקוח מתוך : "עניין חדש", גיליון 66 - באדיבות הוצאת אצבעוני

ענו על השאלות הבאות:

1. בטקסט מערת הפילים 4 פסקות.

כתבו על גבי הטקסט (בעפרון) את הספרה המתאימה ליד כל פסקה.

פסקה 1 מתחילה במילים: "בלי מלח....".

פסקה 2 מתחילה במילים: "בכל מאכל....".

פסקה 3 מתחילה במילים: "למזלם של הפילים....".

פסקה 4 מתחילה במילים: "הפילים מלקקים....".

2. בפסקה 1 נאמר שכל בעלי החיים זקוקים למלח וכך גם הפילים.

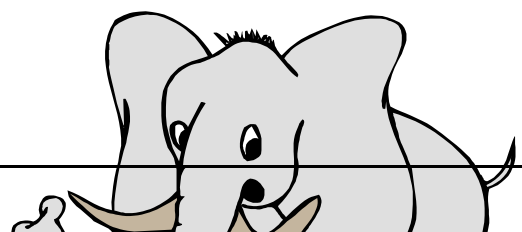
השלימו את המילים המתאימות מתוך **המחסן**.

בלי המלח הפילים _____ ו _____.

3. קראו פסקה 2 והסבירו מאיפה מקבלים הפילים את המלח, לו הם זקוקים?

4. מהי **הבעיה** של הפילים, לפי פסקה

5. קראו את פסקה 3, מה עושים הפילים כדי לפתור את הבעיה שלהם?

6. בפסוקה 3 כתוב: "למזלם של הפילים המלח נמצא לא רק בים, אלא אף **במרביץ מלח**...."

מרביץ מלח הוא:

הקיפו את התשובה הנכונה.

א. מקום ביבשה שיש בו הרבה מלח.

ב. מקום בקרקעית הים שיש בו הרבה מלח.

ג. מקום שמרביצים בו.

7. בפסוקה 3 כתוב:

"בכל ערב, אחרי שהפילים מסיימים **לסעוד את ליבם**, הם הולכים למערת המלח כדי **לקרות** מלח מקירות המערה וללקק אותו".

א. במקום הביטוי **לסעוד את ליבם** אפשר לכתוב:

הקיפו את התשובה הנכונה

לישון	לאכול	לטפל	לנוח
-------	-------	------	------

ב. במקום המילה **לקרות** אפשר לכתוב:

לאכול	לחפור	ללקק	לתלות
-------	-------	------	-------

8. לפילים החיים ליד הר אלגון, באפריקה, הייתה **בעיה חמורה** עוד יותר.

מהי הבעיה של פילים אלו?

א. הבעיה החמורה:

ב. הפתרון:

10. כתבו **נכון**, **לא נכון**, ליד המשפטים הבאים :

המשפט	נכון / לא נכון
המלח נמצא רק בים, לכן לפילים יש בעיה.	
הפילים מקבלים את כל המלח שהם צריכים מהמזון שהם אוכלים.	
הפילים יודעים למצוא סלעים שיש בהם מלח.	
בכל ערב, הפילים הולכים למערה כדי לחרות מלח.	

11. בפסקה 4 כתוב :

" הפילים מלקקים מלח במערת המלח במשך עשרות אלפי שנים, דור אחרי דור. "

מתוך משפט זה אנחנו יכולים להסיק שהפילים הם.. (הקיפו את התשובה)

א. בעלי זיכרון חלש מאד

ב. בעלי חיים קדומים.

ג. בעלי זיכרון טוב מאד

ד. בעלי חיים החיים בבדידות.

12. בפסקה כתוב :

"הם מגששים ב**אֶפְלָה**, עד שהם מגיעים לקצה המערה."

א. בפסקה זו מופיעה מילה נרדפת למילה **אֶפְלָה**.

הקיפו את המילה המתאימה.

מלוחה	עמוקה	חשוכה	ארוכה
-------	-------	-------	-------

ב. לפי ההקשר, פירוש הביטוי **מגששים באפלה** הוא :

הקיפו את התשובה הנכונה.

מתאבקים ומתגוששים	לא מוצאים את דרכם בקלות	מהססים	הולכים ונופלים
-------------------	-------------------------	--------	----------------

ג. **מדוע** הפילים חייבים לגשש את דרכם במערה, באפלה?

13. המשפטים המופיעים בטבלה מסבירים את הרעיונות של הפסקה.
כתבו ליד כל משפט המביע רעיון לאיזו פסקה הוא מתייחס.

מספר הפסקה	רעיון מרכזי
	הפילים באפריקה מלקקים מלח באותה מערה במשך עשרות אלפי שנים.
	הפילים יודעים למצוא סלעים המכילים מלח.
	כמות המלח שהפילים מקבלים מהאוכל אינה מספיקה להם.
	כל בעלי החיים זקוקים למלח.

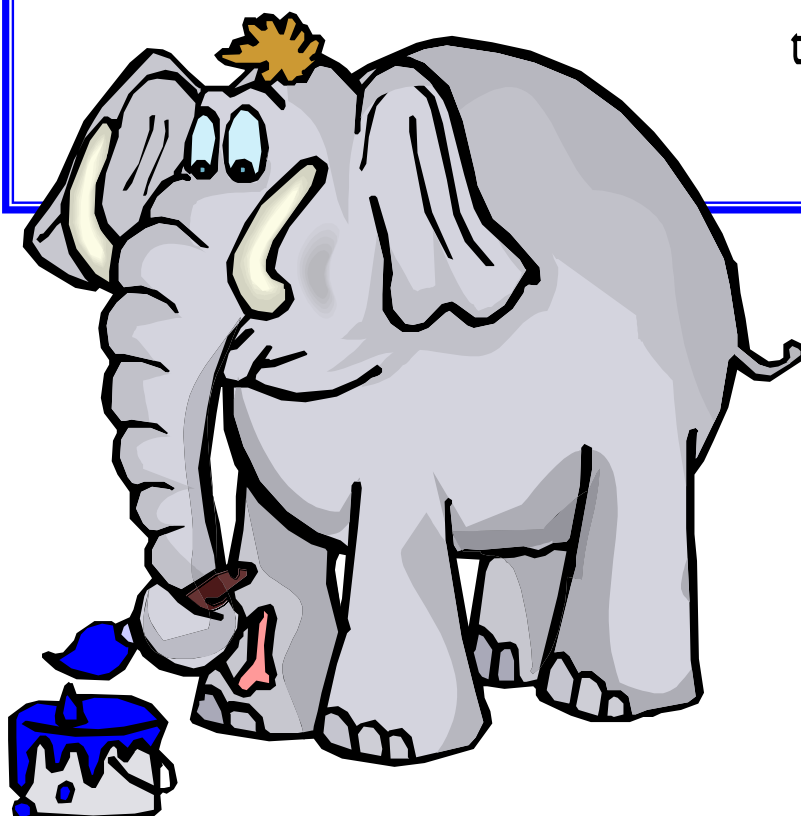
14. הטקסט "מערת הפילים" נותן לנו **מידע**: (הקיפו את התשובה הנכונה)
 ► על האופן שבו נוצרה מערה מסוימת באפריקה
 ► על התנהגותם של הפילים האפריקניים.

טקסט מידעי כולל את החלקים הבאים:

☑ פתיח (משפט פתיחה)

☑ גוף הטקסט

☑ משפט סיכום

15. לפניכם תרשים של מבנה הטקסט המידעי ומתחתיו רשימת משפטים.
- א. בחרו מתוך המשפטים את הפתיח (משפט הפתיחה) ואת משפט הסיכום.
- ב. העתיקו אותם למקום המתאים בתרשים.
- כעת, העתיקו לתרשים את המשפטים השייכים לגוף הטקסט, לפי הסדר הנכון.
- מבנה הטקסט המידעי**

פתיח

גוף
הטקסט

סיכום

- ❁ כמות המלח שהפילים מקבלים ממזונם אינה מספיקה להם.
- ❁ הפילים יודעים למצוא סלעים המכילים מלח.
- ❁ כל ערב אחרי הסעודה, הם הולכים ללקק מלח במערה.
- ❁ הפילים מלקקים מלח באותה מערה במשך עשרות אלפי שנים.
- ❁ הפילים זקוקים למלח. בלעדיו הם יחלו וימותו.
- ❁ הפילים, בהר אלגון באפריקה, יכולים למצוא מלח רק במקום אחד- במערה הנמצאת בהר.

16. א. כתבו **סיכום** של הטקסט מערת הפילים.
- ב. אל תשכחו להוסיף **מילות קישור** מתאימות.
- ג. תוכלו להיעזר ב:

☒ תרשים מהעמוד הקודם

☒ מחסן מילות הקישור למטה

מערת הפילים	
	פתיח
	גוף הטקסט
	סיכום

דוד בן גוריון

דוד בן גוריון היה המנהיג שהכריז על הקמת מדינת ישראל בשנת 1948. לאחר קום המדינה הוא היה ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל.

בן גוריון נולד בפולין בשנת 1886, ועלה לארץ כשהיה בן 20. בשנים הראשונות בארץ הוא עסק בעבודה חקלאית במושבות בשרון ובגליל. אחר כך פנה לפעילות למען הציבור – הוא היה פעיל בתנועה הציונית, והוא עמד בראש מפלגה גדולה שהקים.

בן גוריון התחתן עם פולה, ונולדו להם 3 ילדים. הם גרו בבית צנוע בתל אביב. כיום אפשר לבקר בבית הזה: אפשר לראות את החדר העבודה, שבו בן גוריון קיבל את אורחיו, כתב מכתבים והתייעץ עם אנשים. אפשר לראות גם את הספרייה העצומה שהייתה לו (כ-20,000 ספרים) ולקבין עד כמה הוא אהב ספרים והתעניין בתחומים שונים. בן גוריון פרסם עשרות מאמרים וספרים, קיים בביתו חוג ללימודי תנ"ך, נפגש עם בני נוער ועוד.

בשנת 1963, כאשר בן גוריון פרש מהחיים הציבוריים הוא עבר לגור בנגב, בקיבוץ שדה בוקר. הוא האמין שהרבה אנשים צריכים לבוא לגור בנגב ולהפוך את המדבר לגן פורח. הוא חי ועבד שם עד מותו בשנת 1973, בגיל 87. הוא נקבר בנגב, באזור שכל כך אהב.

דוד בן גוריון היה זה שקרא את המגילה בטקס ההכרזה ואלה היו דבריו: "בתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית..... אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל היא מדינת ישראל".

ענו על השאלות הבאות:

בטקסט יש 4 פסקות.

1. התאימו בין מספר הפסקה למילים הראשונות בה :

- פסקה 1** מתחילה במילים _____
פסקה 2 מתחילה במילים _____
פסקה 3 מתחילה במילים _____
פסקה 4 מתחילה במילים _____

2. בפסקה 1 כתוב :

"דוד בן גוריון היה המנהיג שהכריז על הקמת מדינת ישראל".

מהו פירוש המילה **הכריז** ?

הקיפו את התשובה הנכונה

1. הודיע ברבים, בקול רם.

2. אמר משהו בשקט.

3. **השלימו** את המילים החסרות בעזרת המילים המופיעות בתרשים.

הקריין _____ על מבצע הנחות בחנות הבגדים.

לקראת חגיגות ה-60 למדינה נערכה תחרות ה- _____ היפה ביותר

העצמאות של מדינת ישראל נערכה ב-14 במאי 1948.

4. **השלימו** : דוד בן גוריון היה _____ הראשון של מדינת ישראל.

5. השלימו את הקטע הבא בעזרת המילים המופיעות בתרשים.

מחסן :

בן גוריון נולד בפולין.
בן גוריון היה מנהיג.
בן גוריון התחתן עם פולה.
כאשר בן גוריון פרש.

ב-14 במאי 1948 _____ מדינה לעם היהודי.

נוסח ההכרזה על _____ המדינה מופיע במגילת העצמאות- שהיא המסמך החוקתי הראשון של מדינת ישראל. לאחר _____ המדינה נבחר דוד בן גוריון לכהן כראש הממשלה וכשר הביטחון של המדינה החדשה.

קראו את פסקה 2

6. היכן נולד דוד בן-גוריון ? _____

7. באיזו שנה הוא עלה לארץ? _____

8. מפסקה 2 אנחנו לומדים כי תחומי העיסוק של בן גוריון **השתנו** במשך השנים.

9. השלימו את המילים החסרות בקטע הבא :

בשנותיו הראשונות בארץ הוא עסק ב _____ .

אחר-כך הוא פנה לפעילות ציבורית – הוא היה פעיל ב _____

ועמד בראש _____ גדולה שהקים.

קראו את פסקה 3.

10. מה אנחנו יודעים על **משפחתו** של בן גוריון?

תשובה : _____

11. בפסקה 3 כתוב : "הם גרו בבית **צנוע** בתל אביב."

מה אפשר ללמוד על אופיו של בן גוריון?

תשובה : _____

12. בפסקה 4 כתוב : "כאשר בן-גוריון **פרש** מהחיים הציבוריים הוא עבר לגור בנגב..."

פירוש המילה **פרש** בהקשר זה הוא : (סמנו את התשובה הנכונה)

א. רוכב על סוס

ב. יצא, התרחק

13. בפסקה 4 כתוב: "הוא האמין שהרבה אנשים צריכים לבוא לגור בנגב ולהפוך את המדבר לגן פורח".

הכוונה במשפט זה היא להפוך את המדבר ל... (סמנו את התשובה הנכונה.)

א. למשתלה שיש בה הרבה פרחים.

ב. לגן שלא יחיו בו אנשים.

ג. למקום שיחיו בו אנשים ויגדלו בו צמחים.

14. כתבו במילים שלכם, במה האמין בן גוריון?

תשובה: _____

הטקסט שלפנינו נותן לנו מידע רב על האיש דוד בן-גוריון, על חייו, על משפחתו ועל מעשיו. טקסט כזה נקרא **ביוגרפיה**.

15. לפניכם תחנות בזמן **בביוגרפיה** (מהלך חייו) של דוד בן-גוריון.

השלימו את הטבלה, לפי הכתוב בטקסט.

תיאור זמן	פעילות
_____	נולד בפולין
_____	עלה לארץ ישראל
בשנים הראשונות בארץ	עסק ב_____
אחר כך	פנה לפעילות_____
בשנת 1948	הכריז על_____
לאחר קום המדינה	היה_____

מן הזחל אל הפרפר

מתוך "עיניים", גיליון 79, מרס 2007.

בַּעֲלֵי חַיִּים עוֹבְרִים שְׁנוּיִים הַחַל מֵרַגַע הוֹלְדִם וְעַד לְבָגְרוֹתָם. בְּרָגַע שֶׁהֵם נוֹלָדִים אֲפֹשֶׁר לָדַעַת מָה יִהְיוּ וְאִיךָ יֵרָאוּ כְּשִׁיגְדֻלוֹ. הֵם מִשְׁתַּנִּים בְּהַדְרָגָה, בְּכָל יוֹם קָצֵת, וְהַהֲתַפְתָּחוּת שֶׁלָּהֶם רְצִיפָה.

אָבֵל יֵשׁ בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים שֶׁהַהֲתַפְתָּחוּתָם אֵינָנָה רְצִיפָה. הֵם עוֹבְרִים בְּחִיָּהָם כְּמָה שְׁלִבִּים, וּבְכָל שְׁלֵב הֵם נִרְאִים וּמִתְנַהֲגִים בְּאִפֹּן שׁוֹנָה לְחִלּוּטִין. בַּעֲלֵי חַיִּים אֵלֶּה נִקְרָאִים "בַּעֲלֵי גִלְגּוּל".

הַפְּרָפְרִים, לְמַשָּׁל, הֵם חֲרָקִים בַּעֲלֵי גִלְגּוּל. מִי שֶׁגִּדַּל פֶּעַם "טוֹאִי מְשִׁי" מִכִּיר הֵיטֵב אֶת הַתְּהַלִּיךְ: הַפְּרָפֶר שֶׁשָּׁמוֹ "טוֹאִי מְשִׁי" מִתְחִיל אֶת חַיָּיו בְּבִיצָה, שֶׁהוּסָלָה עַל עֵלָה שֶׁל עֵץ תוֹת. בְּאֵבִיב בּוֹקָעִים מֵהַבִּיצָה זֻחָלִים קֹטְנִים, שְׂחֹרִים וּשְׁעִירִים. מִיָּד בְּצִאתָם לָאוֹר הָעוֹלָם הַזֻּחָלִים מִתְחִילִים לְחַפֵּשׂ עָלֵי תוֹת טְרִיִּים וְאֵינָם חֲדָלִים לְכַרֵּס אֹתָם. הַזֻּחָלִים גִּדְּלִים וּמִשְׁמִינִים, צָבָעִם הוֹפֵךְ לְבִנְיָן, גּוֹפֵם כְּבָר אֵינוֹ שָׁעִיר וְקָצֵב הָאֲכִילָה שֶׁלָּהֶם מִתְגַּבֵּר (זֶהוּ הַשְּׁלֵב הַיָּחִיד בְּחַיָּיו שֶׁל הַפְּרָפֶר שֶׁבּוֹ הוּא אוֹכֵל!) כְּשֶׁהַזֻּחַל מִמָּשׁ גָּדוֹל וּבִהִיר מְאֹד הוּא מִשְׁתַּנָּה. הוּא מוֹצֵא פְנֵה חֲבוּיָה, מִפְּרִישׁ מְקַצֶּה גּוֹפּוֹ קוֹרִים, טוֹנָה סָבִיב עֲצָמוֹ פִּקְעֵת וְהוֹפֵךְ לְגֶלֶם. בְּשֻׁלְבַּת הַגֶּלֶם (בְּתוֹךְ הַפִּקְעֵת) נִהְרָסִים אֵיבָרֵי גּוֹפּוֹ שֶׁל הַזֻּחַל וְנִבְנָה גּוֹפּוֹ שֶׁל... פְּרָפֶר! כְּשֶׁהַפְּרָפֶר בּוֹקֵעַ מֵהַפִּקְעֵת הוּא שׁוֹנָה מְאֹד מֵהַזֻּחַל. יֵשׁ לוֹ כְּנָפִים, הוּא אֵינוֹ אוֹכֵל, וְהוּא מְמַהֵר לְחַפֵּשׂ בֶּן אוֹ בֵּת זוּג. הֵם מְזַדְּוִגִים, הַנִּקְבָּה מְטִילָה בִּיצִים, וְאַחֲרֵי כְּמָה חֲדָשִׁים מִתְחִיל גִּלְגּוּל חֲדָשׁ. כְּזֶה הוּא הַתְּהַלִּיךְ גַּם בְּחַיֵּי פְרָפְרִים אֲחֵרִים. בְּחַיֵּי הַפְּרָפֶר יֵשׁ כְּמָה שְׁלִבִּים, וּבְכָל שְׁלֵב הוּא נִרְאֶה לְגַמְרֵי אַחֲרֵת!

גם הצפרדעים הם יצורים בעלי גלגול: מהביצים בוקעים ראשנים הנראים כמו דגים. הם חיים רק במים. כשהראשן גדל מציצות מגופו רגלים, ולבסוף הוא הופך לצפרדע קטנטנה בעלת זנב. כעבר כמה ימים הזנב נעלם, והצפרדע יוצאת מהמים לנשם אויר ולאכל. צפרדעים אלה יגדלו, יזדווגו עם בני זוג, הנקבות יטילו ביצים במים, ומי יבקע מכל ביצה? נכון, ראשן!

ענו על השאלות הבאות:

1. סמנו את שמות כל בעלי החיים המופיעים בטקסט, ורשמו אותם:

2. מצאו בתפזרת את כל בעלי החיים שסמנתם בקטע המידע.

כ	ש	ב	ק	ג	ל
צ	פ	ר	ד	ע	ט
ס	ר	ו	ס	י	א
ו	פ	ז	ט	ע	ה
ס	ר	ח	ת	ו	ל

3. צבעו את בעלי הגלגול באדום.

4. סדרו את שלבי הגלגול של הפרפר המתרחש בטבע.

☐ מן הביצה בוקע זחל שאוכל עלים וגדל במהירות.

☐ חיי הפרפר מתחילים בביצה.

☐ מתוך הגלם בוקע פרפר!

☐ הזחל טווה קורים סביב עצמו והופך לגלם .

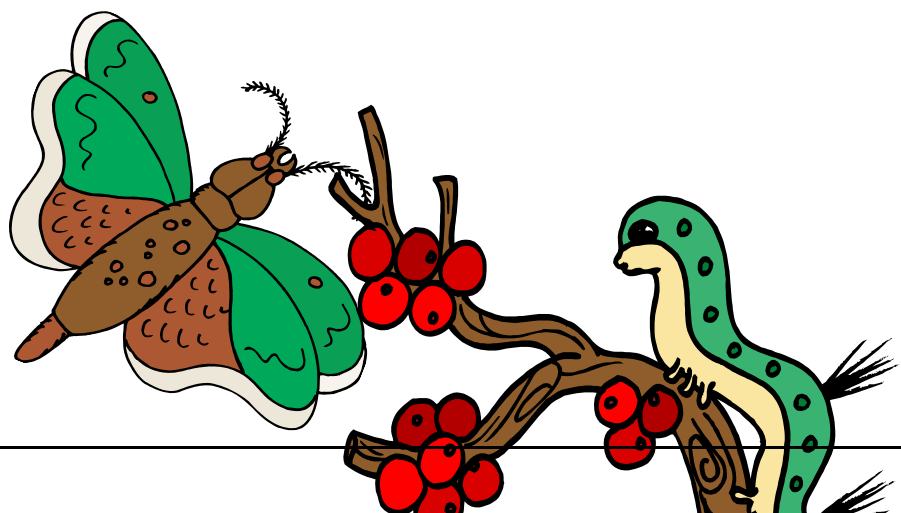
5. הגלגול של הצפרדע- נסו להשלים את ספורו של הראשון :
אני ראשון. פעם הייתי בתוך _____ . מאז שיצאתי אני חי
ב _____ .

עוד מעט, כשאגדל, יצמחו לי _____ ! אחר כך אראה כמו
_____ קטנה בעלת זנב.
אחר כך יעלים ה _____ . אני כבר אהיה _____ ואוכל לצאת מן המים!

6. בעלי חיים משתנים באופן קיצוני במהלך חייהם :
מביצה חסרת תנועה ל _____ שמרבה להתנועע כדי _____ .
מזחל – ל _____ . ומהגלם – ל _____ המסגל _____ .

7. האם גם אנחנו, בני האדם, עוברים שנויים כאלה במהלך חיינו? מה דעתכם?

8. אחד השלבים בגלגול החיים של הצפרדע נקרא "ראשון". שיערו מדוע?

צבי-הים/מקור לא ידוע

צבי-הים הם זוחלים ענקיים שאורן שריונם יכול להגיע למטר וחצי ומשקלם מעל ל-100 ק"ג. צבי-הים הם שחינים וצוללנים מצוינים. הם נושמים אוויר בדיוק כמונו, בני האדם, ולכן מידי פעם הם צפים כדי לנשום ואז שבים לצלול. את הביצים מטילות נקבות צבי הים על החוף ולא בים.

בני האדם אחראים לפגיעה הקשה בצבי-הים. במשך השנים כמעט ונעלמו כל שמונת מיני צבי הים החיים בעולם. בני האדם צדים את צבי הים ואוספים את ביציהם. שקיות נילון הצפות במים נאכלות על ידי הצבים החושבים אותן בטעות למדוזות. כלי שיט מהירים פוצעים עד מות את הצבים. צוללנים רוכבים על צבי הים ומטרידים אותם ועוד.

לכן אנחנו חייבים להגן על צבי-הים שנותרו ולעודד את רבייתם כדי לאפשר להם להתאושש ובכך למנוע את היעלמותם מהעולם.

בים-התיכון חיים שני מינים של צבי-ים: צב-הים החום וצב-הים הירוק. פעם הם היו נפוצים מאוד בחופי ישראל, אך כיום נותרו מעטים מהם. במשך השנים החלו לבנות בנייני מגורים ומפעלים רבים שגרמו לחומרים מזיקים ורעילים לזרום אל הים ולזהם את החופים.

רשות הטבע והגנים מנסה להציל את צבי הים מהכחדה. מידי שנה בקיץ, מגיעות נקבות צבי הים החום והירוק לחופי הארץ, ומטילות את ביציהן. במשך כל עונת ההטלה, הנמשכת כחודשיים, יוצאים פקחי רשות הטבע והגנים בקר לסריקות

בְּחוּפֵי הָאָרֶץ וּמֵאֲתָרִים קִנִּים שֶׁל צָבִי יָם. אֶת הַקִּנִּים הֵם אוֹסְפִים אֶל חֹוֹת קִנִּים
מִיַּחֲדוֹת וְשֵׁם הֵם מִגְנִים מִפְּנֵי רְמִיסָת כָּלִי רֶכֶב, נוֹפְשִׁים הַבָּאִים לְבָלוֹת בְּחוּף וּמִבְעָלִי
חַיִּים טוֹרְפִים. כְּשֶׁבוֹקְעִים הַצְּבוֹנִים מִן הַבִּיצִים שׁוֹלְחִים אוֹתָם פֶּקְחֵי הָרְשׁוֹת אֶל
הָיָם.

עֲנוּ עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת:

1. מֵהֵן תְּכוֹנוֹת צָבִי הָיָם עַל פִּי הַטֶּקְסֵט?

2. מִדּוּעַ נִכְחָדִים צָבִי הָיָם בְּעוֹלָם?

3. בְּעוֹלָם קִיָּמִים 8 מִיָּנִי צָבִי יָם.

א. אֵי־לֹו מִיָּנִים חַיִּים בְּיִשְׂרָאֵל?

ב. מִדּוּעַ נִוְתָרוּ בְּיִשְׂרָאֵל כָּל כֶּךָ מַעַט צָבִי יָם?

4. פיצד פועלת רשות הטבע והגנים כדי לעודד את רבית הצבים בישראל?

5. מידי שנה בקיץ מגיעות נקבות צבי הים לחופי הארץ ומטילות את ביציהן.

א. מתי עונת ההטלה של צבי הים?

ב. כמה זמן נמשכת עונת הדגירה של צבי הים?

6. מדוע אוספים פקחי רשות הטבע והגנים את הקנים של צבי הים ומעבירים אותם למקום

אחר?

7. מה דעתכם על פעולות אנשי רשות הטבע והגנים?

8. שירה ועדי נסעו בחפזת הקיץ עם משפחתן אל חוף הים. אביהן רצה לרכוב על הטרקטורון שלו לאורך חוף הים. שירה אמרה שזה עלול לפגוע בקנים של צבי הים. עדי אמרה לה שהיא טועה.

על פי מה שקראתם בטקסט, מי משתייהן צודקת? הסבירו תשובתכם.

9. צבי הים מסגלים לנשום :

- א. רק בתוך המים.
- ב. אור כמובני האדם.
- ג. במים וגם ביבשה.
- ד. הם לא צריכים לנשום.

10. פרוש המלה "הכחדה" :

- א. השמדה, העלמות מן העולם.
- ב. התרבות של צבי ים.
- ג. עונת ההטלה של צבי הים.
- ד. מין נפוץ של צבי ים.

11. כתבו את המלה המדגשת ביחיד :

- א. צבי הים צוללים לעומק. הם שחינים מצנינים.
- ב. נקבות צבי הים מטילות ביציהן בחוף הים.

ג. התרנגולת _____ ביצים בלול התרנגולות.

11. לפניכם שתי תמונות. האחת של צב ים והשנייה של צב יבשה.

א. כתבו מתחת לכל תמונה את השם המתאים.

ב.

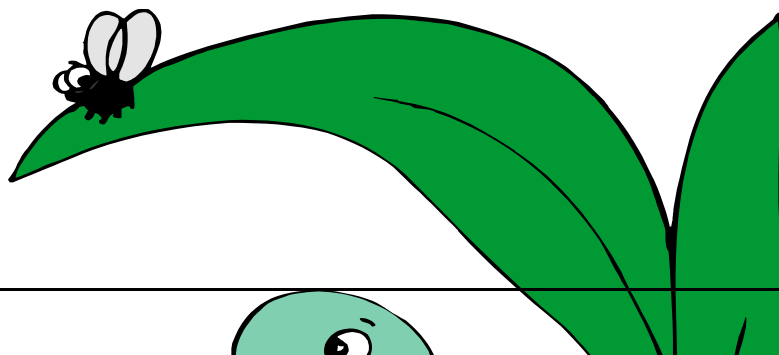
ג. השוו בין צב הים לבין צב היבשה.

צב יבשה	צב ים
	1.
	2.
	1.
	2.

דומה

שונה

מסקנה:

טביעות אצבע

בקצות האצבעות של כל אחד מאתנו יש קוים דקים המסודרים כמו רכסי הרים במפה.

כאשר אנו נוגעים באצבעותינו בחפץ, אנו משאירים עליו את טביעות אצבעותינו. טביעות האצבעות נוצרות אצל האדם עוד כשהוא עובר ברחם אימו, ולא משתנות לאורך כל חייו, צורת טביעות האצבעות אינה עוברת בירושה, אין בכל העולם שני אנשים שטביעותיהם דומות דמיון מלא, בין 169 מיליון טביעות האצבעות המצויות באוסף של המשטרה האמריקאית - אין שתיים זהות באופן מוחלט על כן קל לזהות בני אדם לפי טביעות אצבעותיהם, המשטרה נוטלת טביעת אצבעות מכל העבריינים ושומרת אותם בתיקים מיוחדים כדי שתוכל להיעזר בהם במקרה שאותו עבריון נחשד בעבירה חדשה לאחר שהשתחרר מבית הסוהר, את טביעות האצבעות נוטלים על ידי כך שלוחצים את קצות האצבעות אל כרית דיו, ואחר כך לוחצים אותן אל נייר לבן.

טביעות האצבעות הן סימן היכר ייחודי לאדם, ואי אפשר לזייף אותן.

ענו על השאלות הבאות:

1. סמנו נכון או לא נכון, העזרו בכתוב מהקטע:

לא נכון	נכון	המשפט
		1. בקצה האצבע יש רכס הרים.
		2. טביעת האצבע שונה מאדם לאדם.
		3. לטביעות האצבעות אין משמעות מיוחדת.
		4. טביעות האצבעות הן סימן היכר ייחודי.
		5. אפשר לזייף טביעות אצבעות.
		6. אם נוגעים בחפץ - משאירים עליו סימן.
		7. טביעת האצבע עוזרת לזיהוי עבריינים.

2. הקיפו את התשובה הנכונה:

א. בקצה האצבעות של כל אחד מאתנו יש:

א. רכס הרים.

ב. קוים דקים מסודרים.

ג. ציפורניים.

ב. אם אנו נוגעים בחפץ:

א. אנו משאירים עליו סימן.

ב. אנו מלכלכים אותו.

ג. החפץ הוא שלנו.

ג. הקטע מספר על:

א. כיצד תופסים עבריינים באמריקה.

ב. אוסף המשטרה הרחב.

ג. מהן בכלל טביעות אצבעות ולמה הן משמשות.

ד. מדוע משתמשים בטביעת אצבעות לזיהוי עבריינים?

א. כי הם נוגעים בכל דבר.

ב. כי אין טביעות אצבעות זהות.

ג. כי אין להם כפפות

ה. מה הקשר בין טביעת אצבע לרכס הרים במפה?

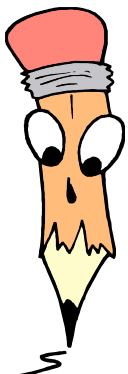
א. הם מסודרים אותו הדבר.

ב. אין בכלל קשר

ג. שניהם קשורים לטבע

3. מדוע לדעתכם אי אפשר לזייף טביעות אצבעות?

4. מה היה קורה אילו לכל האנשים היו טביעות אצבעות זהות?

5. אם המשטרה תופסת גנבים בעזרת טביעות אצבעות אז עם אילו כלים
הגנב בטוח לא השתמש?

כובע גרב / כפפות / נעליים / מברג

6. התאם לכל קטע את הכותרת המתאימה ביותר העתק אותה במקום המתאים!

טביעות אצבעותיך שונות מטביעות האצבע של כל אדם אחר. טביעות האצבע הן סימן היכר ייחודי לאדם, ואי אפשר לזייף אותן.

בין 169 מיליון טביעות אצבעות, המצויות באוסף של המשטרה האמריקאית - אין שתיים זהות, לכן משמשות טביעות האצבעות כאמצעי הטוב ביותר לזיהוי עבריינים.

בקצות האצבע של כל אחד מאתנו יש קוים דקים המסודרים כמו רכסי הרים במפה. כאשר אנו נוגעים באצבעותינו בחפץ, אנו משאירים עליו את טביעות אצבעותינו.

ההסבר מהי טביעת אצבעות

טביעת האצבע משמשת לזיהוי עבריינים.

לכל אחד טביעת אצבע ייחודית לו